

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal

Sulv. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgönyeim: Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal

151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

FOLYBEN ÉS VIDÉKEN

Égész évre	840 Le
Fél évre	420 Le
Negyed évre	210 Le
Havonta	70 Le

Hirdetések díjazás szerinti

Meglátolók naponta reggel

Egyes szám ára 4 lej, vasárnap
5 lej. Bucurestiben 50 banival
több.

Gozsdu.

A Trianon következtében fámadt új helyzet most előráncgálja a multból Gozsdu Manó nevét. Gozsdu Manó román nemzetiségű magyar kuriai bíró volt. tekintélyes, gazdag ur, aki egész életén át még a régi magyar táblabíró világban hirdette a magyar-román kiegyezés szükségességét. Nem puffogtatott frázist ez a komoly judiciummal bíró ur, akit annyira támaltak saját nemzetéből, nem akart új politikai hitvallás prófétája lenni, hanem előrelátott és korán megérezte azt, hogy két egymás mellett lakó népfaj elválaszthatatlanul egy másra van utalva, a közös érdek és a közös nyomoruság nem teheti őket ellenséggé sohasem. Alapítványt létesített Gozsdu a vagyomból és annak kamatait tanulni akaró román nemzetiségű, de Magyarországon élő és a román-magyar egymásrataltságot gondolatát tovább kiépítő ambiciózus fiatalembereknek kívánta kiadni.

Hogy mi lesz az alapítvány sorsával, azt majd eldönti a román-magyar diplomácia, de a Gozsdu gondolatot kár félretenni. 1861-ben így beszélt községi székfoglalója alkamával Gozsdu Maaó: „E két nemzet (a magyar és román) ikertestvérek szivomban s ha valami bősztenség arra kényszerítene, hogy egyiket a másik kárára boldogítsam és ha e kárhozatos ítéletre szivem oly gaz lenne meg nem repedni, saját kezemmel szurnám azt keresztül.” Az egykori magyarországi román főispán beszéde Kíssé patetikus, de azért sok igazsággal van teli. Elvitázhatatlan, hogy a két nemzet: a román és a magyar egymásra van utalva. Évszázados mult, szokások, tradíciók, gazdasági és kulturális kapcsolatok és most az északról fenyegető vörös veszedelem a legjobban igazolják azt. Azonban a közeledés és a testvéri gondolat megalapozásának az csak igazán nem lehet a módja, hogy rágalommal szórják tele a magyarságot, magyar pártot, idegennek tekintik a magyart, jogait megnyirbálják, iskoláira kinyitjátatlan vaslakatot tesznek. Gozsdu nem így álmodta és mi sem így gondoljuk. Mi készek vagyunk egy felénk nyújtott jobbot elfogadni, de ennek a kéznek őszintének és igaznak kell lenni. A magyar-román jóviszony megoldásának kulcsa Bucurestiben van. Onnan kell kiindulni az első nagy gesztusnak és akkor Gozsdu álma megvalósul.

Paktum készül

a jugoszláviai magyarság és Pasics között.

A letartóztatott vezetők egyelőre fogva maradnak.

(Szabadka, január 10.) A jugoszláviai Magyar Párt még letartóztatásban levő vezetői letartóztatásuk ellen fellebbezést jelentettek be, de a fellebbezést a vádtanács a pravoszláv ünnepek miatt eddig még nem tárgyalta s így a vezetők egyelőre fogva maradnak. A Magyar Párt szabadlábra helyezett vezetői azonban érdekes akcióba fogtak: Pasics pártjával, a radikális párttal tárgyalásokat kezdtek, hogy a Magyar Párt és a kormánypárt között választási paktumot hozzanak létre. A tárgyalásokat a Magyar Párt részéről dr. Békeffy György ügyvéd vezeti. Eddig azonban a tárgyalások még a kezdet stádiumában vannak. A Magyar Párt vezetőivel egyidejűleg — mint ismeretes — a szabadkai Hírlap tulajdonosát, fő- s felelős szerkesztőjét, valamint két kiadóhivatali vezetőjét szintén letartóztatták. A Hírlap ennek dacára továbbra is megje-

lent Csuka Jánosnak, a lap egyik fiatal munkatársának felelős szerkesztésében. A lapnak a letartóztatás után megjelent számában erőlyesen a letartóztatottak védelmére keltek és Gyorgyevics főispánhoz nyílt levelet intéztek, amelyben bátor hangon utasították vissza a Magyar Pártot ért vádakat. A lap jelenlegi vezetői azonban a lap következő számában nyilatkozatot adtak közre, amely szerint nem azonosítják magukat a Hírlap eme számával és azt közönséges hamisítványnak minősítik. A dolog háttere ugyanis az, hogy a lap vezércikkét Vukov Lukács írta, akinek politikai nézeteltérés miatt kellett a Hírlaptól megválnia és ut lapjában, a „Föld”-ben nemrégiben éles támadást intézett a Hírlap, a Magyar Párt és vezetői ellen. A lap szerkesztőségének megmaradt tagjai dezavválásuk miatt meg akarnak válni a laptól, de megindultak az egyezkedési tárgyalások.

Véres csatákat vív a horvát parasztság.

Nyugtalanság a falvakban Radics letartóztatása miatt. — A szerb kormány még a választások előtt el akarja ítéltetni a letartóztatott parasztszervezt.

(Belgrád, január 10.) A jugoszláv politikai életben teljes szélcsend következett be a karácsonyi ünnepek miatt, ami azonban a kedélyeket még mindig izgatja az Radics Istvánnak a letartóztatása és annak várható fejleményei, anélkül is inkább, mert egyes helyeken már látható jelét is adta nyugtalanágának a horvát parasztság s

Károlyváros környékén több faluban ismét véres összeütközések voltak.

A Príbicséviacs-demokraták gyűléseket akartak tartani, amit a Radics-párt harangféltreveréssel tudatott a lakossággal. A harangok zugására összeszaladt lakosság

a független demokraták gyűléseit meg is akadályozta.

Az egyik községben a gyűlés megakadályozása során véres veseredés keletkezett, mire több ismeretlen ember fegyverrel költ a tömeg közé. A lövöldözésnek egy halott, egy súlyosan sebesült és számos könnyebben sebesült áldozata van. A csendőrség csak

nagy nehézségek árán tudta a rendet helyreállítani.

Kormánykörökből nyert értesülés szerint egyelőre

nem fogják nyilvánosságra hozni a Radicsnál talált kompromittáló iratokat,

bár az „illetékesek” azt állítják, hogy azok között igen súlyos természetű iratok vannak. Radics és társai ellen a bünygyi eljárást azonnal megindítják, amint a felfedezett iratokat áttanulmányozták. Állítólag a kormány maga fogja sürgetni az eljárás lefolytatását és valószínű, hogy

még e hó végén, de minden esetre még a választások előtt befejezik a vizsgálatot s meghozzák az ítéletet.

Radics Istvánt átszállították a rendőrségről a zágrábi ügyészség fogházába és ezzel egyidejűleg a lefoglalt iratokat is átadták az ügyészségnek, Davidovics volt minisztereinek elnöklésével az ellenzéki vezetők ismét értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy nem riadnak vissza semmiféle üldöztetéstől és a kormány ellen a legélesebb harcot indítják meg.

Bratianu Vintila Párisban

Oromulu bankkormányzó kedden utazik. — A pénzügyminiszter Párisba hívta Besszarabia miniszterét.

Bucurestiből jelentik: Az ipar- és kereskedelemügyi miniszteriumban tegnap fontos értekezlet volt, amelynek lefolyása után Oromulu a Banca Nationala kormányzója végleg elhatározta, hogy kedden Párisba utazik. Ha a bankkormányzó Párisból kedvező táviratot küld, úgy Tancred Constantinescu ipar- és kereskedelemügyi miniszter rögtön utána utazik, hogy részt vegyen a külföldi kölcsön ügyében folyó tárgyalásokon. — Bratianu Vintila pénzügyminiszter tegnap részletes táviratot küldött Párisból, ahol a helyzet a pénzügyminiszter tapasztalatai szerint a kisállamokra nézve rendkívül kedvező. A pénzügyminiszter táviratában kérte Inculet Besszarabiai miniszter azonnali Párisba való utazását, hogy a szövetséges pnzügyminisztereknek konferenciáján a Besszarabiai vasutak tárgyalásánál jelen legyen. Inculet vasárnap érkezik Bucurestibe, a honnan nyomban tovább utazik Párisba.

Károlyi Newyorkban.

Legközelebb megjelenteti ott az emlékiratait.

(Newyork, január 10.) Károlyi Mihály gróf, a President Roosevelt-hajón Newyorkba érkezett. Partraszállása után nyomban kórházban fekvő feleségéhez sietett. Politikai kérdésekről nem volt hajlandó nyilatkozni. Károlyi régi, még az ő saját kormánya idején kiállított utlevéllel utazott s beutazásával szemben az amerikai hatóságok nem támasztottak semmiféle nehézséget. Károlyi jelenleg emlékirataim dolgozik. Az a fejezet, amelyet most ír, azt a címet fogja viselni: Küzdelem a világ ellen. Az emlékiratok legközelebb jelennek meg Newyorkban.

— Az aradi törvényszék új tanácsbeosztása. A Közlöny hirt adta már az aradi törvényszéken működő bírói tanácsok új beosztásáról. Mivel azóta több áthelyezés történt, a beosztást most módosították. Dr. Fikker Károly főügyészt, mint ítéltáblai bírót a második polgári tanácsba és a büntető-tanácsba delegálták szavazóbírónak Jonescu Emil volt vizsgálóbíró a jogiszemélyek bírójá lett. Felülnést keltett, hogy az elnökség Kovács József táblabíró, főtárgyalási elnököt a régi eljárás szerinti perek intézésével bizta meg.

A tömeggyilkos bilincsekbe verve bibliát olvas.

Hétszeres gyilkosságát naiv mesével próbálja megokolni Angerstein igazgató.

(Berlín, január 10.) Angerstein mézbányaigazgató, aki feleségét, anyósát, kertészét, egyik hivatalnokát és két háztartási alkalmazottját meggyilkolta, átszállították a himburgi törvényszék fogházába és ügyének tárgyalásáig ottmarad. Ez a tömeggyilkosság a legnagyobb lélektani rejtélyek egyike,

amelyet a bünkrónika felhutat. A gyilkost még nem lehetett töredelmes vallomásra bírni és így sejtései se lehet,

miért oltotta ki ez az intelligens ember hét ártatlan áldozatának életét.

Ő megmarad eredeti állítása mellett, hogy megesett a szíve a feleségén, aki beleges volt és ezért oltotta ki az életét, a többiek pedig

azért ölte meg, mert bosszantották a feleségét.

Olyan együgyű és abszurd magyarázata ez a tömeggyilkosságnak, amelyek

a vizsgálóbíró nem ad hitelt.

Amikor a gyilkost letartóztatták, azt hitték, hogy szabálytalanságokat követett el a vállalatnál és azért gyújtotta fel a házat, hogy az üzleti könyvek elégiének, áldozatait pedig azért tette el láb alól, mert ezek tanúi voltak a gyújtogatásnak. Ez a fültevéssé azonban

alaplakusnak bizonyult.

mert megállapították, hogy Angerstein mindössze 1800 márkát szikkasztott, ez pedig olyan csekély összeg, hogy könnyűszerrel

megszerezhetné volna. Ez tehát nem lehetett a szörnyű vérengzés oka. Az igazságügyi hatóságok Angerstein rendkívül agyafúrt embernek tartják, s azért állandóan bilincsekben van, s emellett igen szigorú őrizet alá helyezték. Érdekes, hogy Angerstein

bibliát és más vallásos könyveket kért

és amikor ébren van, ugyyszólván folyton ezeket a könyveket olvas-

Vádolt helyett a vádlót vezetteti elő a bíróság.

A olaji törvényszék különös átirata egy aradi ügyvéd ellen.

(Saját tudósítónktól.) Egy különös tévedés folytán kellemetlen helyzetbe került Singer Jenő dr. aradi ügyvéd. Néhány hónappal ezelőtt dr. Singer ügyfele sajtóper indított Clujon (Kolozsváron) egy volt újságíró és neje, egy volt színésznő ellen. A kolozsvári törvényszék több ízben kitűzte a sajtóper tárgyalását, azonban az alperesek sohasem jelentek meg. Erről értesítették a felperes ügyvédjét, aki erre kérte az alperesek elővezetését. Az aradi államrendőrséghez ma délelőtt átirat érkezett a kolozsvári törvényszéktől, amelyben az ottani vizsgálóbíró kéri dr. Singer Jenő aradi ügyvéd sürgős elővezetését a szóbanforgó sajtóperrel kapcsolatosan. Dr. Singer Jenő azonnal a rendőrségre idézték és tudára

sa. Naponta félórát sétál a börtön udvarában és ilyenkor gyakran ereszkedik beszédbe a fegyőrökkel, de mielőtt ezek véres tettetéről kezdenek beszélgetni, azonnal elcsendesül.

Legutóbb, amikor a börtön őrmestere hozta előtte szóba a gyilkosságot és megkérdezte tőle, hogy, mondja meg őszintén, miért követte el, így felelt:

— Őrmester ur, Ön tanu lesz ügyemben, tehát beszéljünk inkább másról!

Olyan nyilatkozatot még sohasem tett, mintha megbánta volna tettét, csak olykor-olykor mondja:

— Szegény feleségem...

áulták az elővezetést parancsot. A felperes ügyvédje, aki minden tárgyaláson megbízottjával képviseltette magát, meglepetve értesült a kolozsvári törvényszék, valószínűleg tévedésből származó rendelkezéséről és kijelentette, hogy a parancsnak aláveti magát és hajlandó egy rendőr kíséretében azonnal Kolozsvárra utazni. Az aradi rendőrségen szintén belátták, hogy az elővezetési parancs csak egy kellemetlen tévedésnek a következménye lehet és nem ragaszkodnak ahhoz, hogy az elővezetés rendőrkíséretében történjék meg. Dr. Singer e szerint egyedül utazik Clujra és ott jelentkezik a vizsgálóbírónál, hogy felvilágosítsa a nyilvánvaló tévedésről, egyben kártérítési pert indít az ellen, aki a tévedést elő-

idézte, mert az utazási költség és a idővesztés miatt anyagi károsodás éri. Hivatalos hatalommal való visszaélés miatt is megindíthatja a harag hivatalnok ellen az eljárást.

Egy év birtokcseréje.

Az aradi telekkönyvi hivatal kimutatása.

(Saját tudósítónktól.) Érdekes statisztikát állított össze az aradi járásbíró telekkönyvi hivatala az 1924. év ingatlan értékgörögalmáról. Birtokcsere történt adásvétel útján 1329 esetben 97.332.830 lej értékben. Ajándékozás folytán 96 birtok cserélt gazdát. Két birtokot elárvereztek 68.000 lej értékben. Örökösödésből 227 birtok került más kézbe. 56 birtokban történt terület kiigazítás. Az agrárreformmal kapcsolatosan 173 végzéssel 14.617 hold 1028 négyzetméteres 292 jószágtestet 1188 darabra daraboltak fel. Bekebelezések történtek: 553 váltóhitelbiztosíték 48.265.500 lej értékben, 780 más hitelbiztosíték 35.161.931 lej értékben. Bekebelezést töröltek 501 esetben 16.440.301 lej értékben. Töröltek még záloglevél kölcsönt 9 esetben 386.000 lej értékben és 231 kötvénykölcsönt 10.652.868 lej értékben.

— Dugulás, aranyeres bántalmak és derékfájás ellen a természetadta FERENC JÓZSEF keserűviz biztos segítséget nyújt.

TARCA

A robbogó vonaton...

írta és a kisjenő-erdőhegyi iparos ifjúság szilveszteri kabaréján előadta Bokor Sándor erdőhegyi református lelkész.

Az elviharzott világháború valamelyik utóbbi évében vonaton utaztam. A szakaszban rajtam kívül még két utas volt: két uniformás ember. Az akkor még dúló világháborúról, nagy offenzívákról, hadifogságokról folyt közöttük a beszéd. Engem nem nagyon érdekelt a dolog; nem igen figyeltem ennél fogva oda. Magam sem tudom így, hogyan került a beszéd a művészetekre. Csak akkor figyeltem fel, amikor az egyik azt a reám nézve rendkívül meglepő kijelentést tette:

— Ugy van biz az barátom!... A tanult ember lelkét a művészetek, a tanulmányok pedig a vallás elégteli ki.

Kijelentés még nem tett rám olyan mély hatást, mint ez. Ösztönösen megérezttem, hogy az illető alapján véve téved, de vitáztam az igazság látszatát nem lehetett tőle elvitatni. Azok közé a zseniális sofizmak közé tartozik ez a kijelentés, amik a legveszedelmesebbek, mert teljesen igazaknak látszanak és ezáltal sok gondolkodni nem szerető embert félrevezetnek. Valójában azonban nem igazak. Vitába bocsátkozni

az illetővel semmi kedvem sem volt akkor. De mondása makacsul beleragadt a lelkembe, elmélkedésre, kutatásra ösztönzött. Ezek összekapkodott eredménye az, amit elmondani akarok.

A legbecsületesebb őszinteséggel, a legszilárdabb meggyőződéssel innepélyesen kijelentem Önöknek, hogy a legszebb, legtökéletesebb, legmagasztosabb világ a valóságos világ. E jelzőket szántsándékkal választottam. Cseppet sem túlozom. Sőt azt sajnálom, hogy másokat nem találtam. Egy porgyermekét végtelenül szerető Isten atyai szívében fogamzott az meg. Quintessenciája a legfelsőbb tettekre ösztönző motívum: az önfeláldozó hű szeretet. Kapcsoljuk be most már elmélkedésünk láncolatába a kultúra definícióját: — nem egyéb az, mint az emberi érzés és gondolkodás, az egész emberi jellem kifinomítása a művészetek eszközeivel — és ekkor minden habozás nélkül bátran kimondhatjuk, hogy a legnagyobb kultúra, a legfelsőbb művészet a vallás keretén belül található. Mert az emberi érzés és gondolatvilágot, az egész emberi jellemet a vallás képes a legjobbban kifinomítani, legmagasztosabb tőkélyre felemelni. — Lássuk ezt a művészet három ágában bebizonyítva.

A művészetek egyik elragadóan remek formája a festészet. És ha áttanulmányozzuk a történetét, azt találjuk, hogy minden korszakon át az összes festészeti

iskolák leghalhatatlanabb nevű képviselői a vallás témáinak szentelték istenadta talentumaikat. — Lánglelküket valóságos elbűvöltek a vallás ideái. Mélyebben is bele tudtak azokba hatolni, jobban át is tudták azokat érteni; revalálni tudták őket. A vallás mély séges igazságait jobban ismerték ezek a lánglelkűek, mint a legbőlcsebb hittudósok, vásznakon határozottan prédikálták azokat, mint a leghűresebb aranyzájú szent Jánosok. — A hit inspirálta őket. Egyenesen azért lettek halhatatlanok e nagy mesterek, mert mélyen vallásos lelkek voltak. Csak meg kell nézni a Leonardo da Vinci, Dürer Albert, Rafael, Corregis, Rubens, Van Dyck, Rembrandt, Murillo a régi, Munkácsy, Hunt, Rozetti az újabb mesterek képeit, mint állításom hű tanúbizonyságait.

A költészet a művészet leggazdagabb műfaja. Az emberi gondolatok krémje a költészet — mondotta igen találóan egy híres esztétikus. A klasszikus római nép pedig a költőket vates-eknek hívta, ami látnokot jelent. Lánglelkűk éles tekintetével belátnak az élet mély titkaiba. Meglátják ott az élet örök, nagy igazságait, szép ségeit, jóságait és méltó nyelven kifejezik azt. A költő az élet misztériumát revalálja nekünk. Páratlanul finom észrevezést örököltek. Ezért poeta non fit, sed nascitur. Már maga a költészetben gyönyörködni tudás is beletartozik a költészet világába. — Ha a

költő az élet örök, nagy rejtett igazságait művészi formában fejezi ki, úgy a legtökéletesebb költészet az, amit a vallás inspirál, mert a legfelsőbb életigazságokat a vallás revalálja. Ezért van az, hogy az emberi szellem legnagyobb képviselői, Shakespea re, Goethe, Dante műveit át meg átvonul a vallásos atmoszféra.

A művészetek legbájosabb formája a zeneművészet. Értékelése már maga is kulturál árul el. Jean Paul Richternek van a zene varázjáról egy bájos kis parabolája. A mélyen érző lelkek jó barátja, egy Genius elment egyszer Jupiterhez és azt mondotta neki:

— Isteni Atyám! Adj az embereknek valami jobb beszédformát a mostaninál. — Csak szavaik vannak most az öröm és bánat kifejezésére.

— Adtam már nekik könnyeket! — felelte Jupiter.

— A könnyek sem fejezik ki mindazt, ami a szívben van — felelte a Genius. — Adj nekik valami jobbat; a szív nyelvét.

Jupiter elgondolkozott. Majd előszólította a zene szellemét és azt mondotta neki:

— Eredj le a földre. Tanítsd meg az embereket a magad nyelvére!

Így lett a zene a szív nyelvevé. Égi eredetű az.

Wagner igen találóan a zenét a szép asszonyhoz hasonlította.

Mélységes érzés, eszmei finomság, varázslatos bűbáj van mindkettőben művészi harmo-

A „gavallér“ Rothschild.

Odilon Helén megírta emlékiratait.

(Bécs, január 10.) Odilon Helén a régi császárváros egykori fimmepelt színésznője, akit különböző szerelmi botrányai miatt évekkel ezelőtt tébolydába zártak és aki jelenleg szomorú öregségében kegyelemkenyéren tengődik (Memoiren einer Schwachsinnigen) (egy gyöngye elméjű emlékiratai) címen megírta visszaemlékezéseit. Igen érdekes, amiket elhunyt barátjáról, Rothschild Albert báróról, a bécsi Rothschild-ház egykori főnökéről mesél.

Rothschild Albert báró rövid ismeretség után Odilon Helénnek, aki akkor a felejtethetetlen Girardi feleség volt, borítékban három arab ezres bankjegyet küldött lakására. Odilon minden sor írás nélkül még aznap visszaküldte a pénzt. Később, ekkor Rothschild báró és a művész már férj és feleségként éltek együtt, egy este összekülönböztek valami csekélységben.

— Albertem — írja Odilon — zsebébe nyúlt és egy-egy gyönyörű gyűrűt vett elő. „Ezt neked adtam volna, most azonban vissza viszem az ékszerésznek!“ — mondotta és visszatette a zsebébe.

Mikor Rothschild báró elhagyta Odilon, a művész egy barátja útján azt a kérést intézte volt barátjához, hogy biztosítsa anyagilag jövőjét. Rothschild báró a következő patetikus felkiáltással utasította el a közvetítő hölgyet:

— Ha már gyermekeimet megkárosítottam az Odilonra pázartolt szeretettel, úgy csak nem rövidíthetem most meg gyermekei-

niában egyesülve. A legfinomabb érzéseket, a sejtjelemszerű tirkos gondolatokat a szó nem képes hiven kifejezni. Nagyon durva ahhoz. A zene való arra. Azért mondotta Mendelsohn, mikor azt kérdezték tőle, milyennek találta a New Hebridák szigetét, hogy én elmondam nem tudom — felelte — de elzongorázom. Leveleit nővérehez mindig hangjegyekben írta. A rideg, vaskos szavak nem voltak alkalmasak a közöttük levő finom érzésű viszony kifejezésére. — Mennyire hasonlít a zene a valláshoz! — Az is Isten ajándéka. Az is a szív nyelve, mert a szeretet nyelve. Istent nem értelemmel lehet legtökéletesebben felfogni, hanem szívvel. A szív teszi a hittudózt, akárcsak a zene-művészt. Nemcsak hasonlóság, hanem egyenesen vénrokonság van a vallás és a zeneművészet között. Különbözik nem értenők meg azt az elbűvölő hatást, amellyel a vallás a zeneszerzőkre gyakorolt. Senki a vallás örök nagy igazságait a maguk fenségükben, legfinomabb nüanszaikban átérteni nem tudta úgy, mint a zeneszerzők. A vallás az Istennel való kibékülés jóleső boldogságát hirdeti; a zene ugyanezt az érzést kelti bennünk. Ezért inspirálta a vallás a zeneművészet halhatatlan nevű nagy mestereit örökbecsű remekműveik létrehozására. Bach,

met anyagilag is!

Odilon emlékirataiból kitérünk tehát, hogy a bécsi Rothschild-di-

nasztia megalapítója nem tartozott a legnagyobb gavallérok közé.

Plurális választójog lesz Olaszországban.

(Róma, január 10.) Mint a Tribuna értesül, Mussolini plurális választójogot tervez s ez abban fog állni, hogy középiskolai végzettséggel bíró választók egy második, főiskolai végzettséggel bírók egy harmadik, önálló működéssel bíró vezető tisztviselők pedig négy szavazattal bírnak. Négy, gyermekes családfenntartóknak még ötödik szavazatuk is lesz.

Biróság előtt a Roboz-fivérek.

A budapesti törvényszék ma kezdte meg pörük tárgyalását. — Hazaárulással, felség- és kormányzósérettel vádolják Robozékat.

(Budapest, január 10.) A budapesti törvényszéken ma délelőtt kezdte meg Denk Tivadar tanácsa Roboz Imre és Roboz Béla ismeretes hazaárulási perének a tárgyalását. Robozékat azzal vádolják, hogy a kommunizmus után megindított „Pesti Élet“ című lapjukban lázítást, valamint számos más hazaellenes bűncselekményt követtek el. A tárgyalás megnyitása után Miskolczy ügyész zárt tárgyalást kért a bűnpör tárgyalásának egész idejére. Beck Oszkár ügyvéd, Robozék védője a zárt tárgyalást ellenezte. Majd felolvasták a vádhatározatot, amely Robozékat vád alá helyezi, mert 1919. augusztusától október közepéig a megszálló román hatóságok védelme alá helyezve magukat, lapot indítottak s népgyűléseket tartottak azzal a céllal, hogy a kormányt a helyéről eltávolítsák. Vádolja őket felségsértésre irányuló sikertelen szövekeződéssel, amelyet a Clujon (Kolozsváron) megjelent Uj Ember című lapjukban követtek el. Vádolja hűtlenség büntetével, mert a román megszállás idején negyven magyar tisztet a román hatóságok

kezére juttattak, elrejtett fegyvereket és iratokat fedeztek fel az ellenség előtt, valamint vádolja még a határozat Robozékat háromrendbeli kormányzósérettel, izgatással, a magyar állam és a nemzet megbecsülése ellen elkövetett bűntettel, amit bécsi röpiratokban követtek el, súlyos testisértéssel, magánlaksértéssel és csalással.

Roboz Imrét hallgatták ki először, aki kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek. Azt állítja, hogy ő épen úgy küzdött a proletárdiktatura ellen, mint minden más újságíró-társ. Tagadja, hogy a román hatóságokat igénybe vette volna lapja védelmére, hisz lapjukat, a Pesti Élet-et Friedrich István akkori miniszterelnök a románok segítségével tiltatta be. Az ügyész erre közbeszólt:

— Tévedés!

Roboz ezután azt hangoztatta, hogy munkatársaival együtt a Friedrich-kormány ellen akart küzdeni, amelyet törvénytelennek tartott.

— Nem — nem én tölem származott: Istentől... Én csak gyarló eszköz voltam az ő kezében!

Nem folytatom tovább. Noha a tárgy méltán megérdemelné. De ezen töredékes, füttából összcakapodott elmefuttatásból is eléggé kiviláglik, hogy az én utitársam ott tévedt nagyot, ahol a vallást a művésztől külön választotta. Holott azok elváhatatlanok. A művészt legremekebb alkotásait a vallás inspirációjának köszönheti.

Ezért van az, hogy ha néha az élet vásári zajából kiszakadva belépünk az Urnak hajlékába, a vallás templomába, úgy elfogódik a lelkünk, mert a legmagasztosabb isteni művészet ihlete lengi ott át s attól megtelik egy eszményein szép és tiszta világ égi boldogságával.

S ha néha az élet sokféle torz fonákja miatt magam is csüggedni érzem a lelkemet, újra csak felemlerem mindig az a nagy gondolat, hogy az én életpályám gyönyörűen szép. Magam is szerény napszámos vagyok ott, ahol az élet örök, nagy evangéliumát hirdeti a festő ecsetjével, a költő tollával, a zeneművész lantjával magasztosan szépen. Lánglelkük lobogó lángja én rám is átragad s büszke örömmel viselem tovább a gyönyörűséges igát.

Hegedűművész mint cirkusz attrakció.

Kocian Jaroslav kalandos utazása a távoli Keleten.

Most, hogy Kocian Jaroslav Aradon fog hangversenyezni, nem lesz érdektelen a világotjáró hegedűművész exotikus ázsiai turnéiból néhány mulatságos kalandot elmondani.

Ázsiai Oroszországban Turkesztánban történt, hogy az egyik városkában a hatóság nem találta rendben iratait s egyszerűen lecsukatta 24 órára. Itt is beigazolódtott az az orosz közmondás, mely szerint az ember három főalkatrészből áll: egy testből, két lélekből és három utlevélből. Minden protestálása dacára egy karaván-serailba zárták a bennszülött tekkel együtt, akik a legkülönbözőbb primitív hangszereiket is magukkal vitték. Ezekkel együtt csakhamar egész kis koncertet rendezett, ami annyira megnyerte a „magas hatóság“ tetszését, hogy jutalmul még további 6 órára fogva tartotta. Végre hosszas sürgönyváltás után a kormányzó parancsára szabadon engedték. Innen Aschabadba, egy igen érdekes városba érkezett, amely rózsaligeteiről és sokfajta bőrbetegségről híres, melyekről nekünk európaiaknak szerencsére fogalmunk sincsen. Természetesen innen is sietve odábbállt.

A következő állomáson rendezett koncert igen érdekes lefolyású volt. Az összegyűlt tarka keleti közönség, (gruzok, cserkészek, szartok, turkemenek stb.) játék közben a leghangosabban vitatkozott. A véleményeltérés csakhamar veszekedésé, majd parázs verekedésé fajult. Ezalatt a művész, hogy a kedélyeket még jobban feltűzelje, Paganini „Boszorkány-táncát“ játszotta. A komolyabb következmények elől azonban maga is hamar ellillant.

Innen Bucharába került. Ez egy tipikus ázsiai város agyagtéglából készült tornyaival és tarka bazárjaival. Itt egy kis félreértés történt a művésszel. Az uralkodó emir elődje nagy zenebarát volt, minnek folytán a város is zene-város hírében állott. Ezért is kereste fel Kocián. A mostani emirnek azonban egész más volt a szenvedélye, — a cirkusz. Kociánt is valami kiváló trapézművésznék vagy egyéb artistának gondolta, aki a cirkusza számára kitűnő attrakció lesz. Össze is csöditette az egész várost tiszteletére. Nagy lett azonban a kiábrándulása és dühe, amikor a művész rákezdett szólóhegedűszámára, (az egész városban nem lévén zongora a kísérethez). Az emir legnagyobb sajnálatára sem a feje bubán állva sem pedig a lábával nem tudott hegedülni. De aztán művészetétől elérkeznyülve kegyesen és ajánlékokkal elhalmozva bocsátotta el.

Innen Taskend felé vette útját. Utközben autóját defektus érte, ami egy kis falucskában való megállásra kényserítette. Mig az autót javították, elővette hegedűjét, hogy a várakozás unalmát elűzze. A hegedű varázsárára csakhamar odasereglett az egész falu népe és elbűvölve hallgatta a neki idegen nyugati zenét. Hogy halájukat kimutassák a falu egyik véne ünnepélyesen egy medvebocsot

nyújtott át a meglepett Kociánnak. Végre eljutott Taskendbe, ahol nagy európai kolónia van. A kulturzenere és közönség itt annyira igénybe vette, hogy innen is kénytelen volt elmenekülni. Nyolc napig le sem szállt a szibériai vasutról, míg biztos tévbe nem ért.

SZÍNHÁZI MŰVESEK

Az aradi színház műsora, Szombaton (január 17-én): Nótás kapitány, operette. Bemutató előadás. Premier-bérlés I. Vasárnap: fél 3-kor: Mézeskalács, operette; fél 6-kor: Árvácska, operette; fél 9-kor: Nótás kapitány, operette. Hétfőn: Nótás kapitány, operette. Kedden: Nótás kapitány, operette. Szerdán: Nótás kapitány, operette. Csütörtökön: Nótás kapitány, operette. Pénteken: Aratlan Zsuzsi, operette.

Az aradi Thalia-cabaret. Ma, vasárnap este megy utoljára a nagyszerű új műsor. Ne mulassza el senki megnézni ezt a példátlan nagyszerű műsort, amelyben Győző Altréd és Kallós Feri egy pillanatra sem hagyják nyugodtan a közönség vezető izmait. Egész este kacagás és taps kíséri a Thalia-cabaret lényegző előadását. Rendes helyárak. Előadás kezdete este 9 órakor.

Budapesti színházak műsora. Budapestről jelentik: A pesti színházak műsorán még mindig az utóbbi idők nagyszerű darabjai szerepelnek. A Vigaszínház a jövő hétre a ma bemutatott és nagy sikert aratott világhírű Vajda-darabot: a Délibábót állítja be a műsorba, de Bernstein nagyszerű drámáját: a Tükörfolyosót is műsoron tartják. — A Renaissance-színház estéről-estére Lengyel Menyhért pompás komédiáját: a Waterloo-i csatát adja, a jövő héten hétfőtől péntekig ez a darab megy, pénteken a Szeretni vigjátékot játszik szombaton és vasárnap ismét a Waterloo-i csata megy, míg vasárnap délután az Asszonyáldozat kerül színre. — A Fővárosi Operett-színházat még mindig a Nótás kapitány dominálja, amelyet még sokáig műsoron tartanak. — A Király-színház pénztárán állandóan ott függ a tábla: minden jegy elkel. A Marica grófné slágerdarabnak bizonyult és már közeledik a századik előadásához. — A Magyar Színházban Drégely és Liptai mulatságos vigjátéka: a Vörös ember dominálja a műsort, amely már meg is érte első jubileumát. — A Blaha Lujza-színház nap-nap után zsúfoli házak mellett játsza a Postás Katka operettet és a jövő heti műsorán is ez a darab kerül előadásra minden este.

Révai Lexikon XVII. kötete előjegyezhető Sándor hírlapirodában. Arad.

Kocian Jaroslaw világhírű hegedűművész, Paganini művészetének egyetlen méltó örököse, január 14-én tartja egyetlen aradi hangversenyét. Jegyeket még korlátolt számban árul Oláh Sándor aradi könyvkereskedése.

Egy színpadi szerző naplójából, Borotválkozás helyett foghúzás, Egy fricska, Hitvesi kötelesség. En is emelek. Bevezetés a humorológiában, Tréfás apróhirdetések, stb. című szenzációs cikket közöl az Aradi Fáklya mai legújabb száma.

Dosztojewski hátrahagyott műveinek első kötete megjelent. Sándor hírlapiroda, Arad.

Sikertelen lesz a párisi pénzügyi politika.

(Páris, január 10.) Attól tartanak, hogy a szövetséges pénzügyminiszterek párisi konferenciája a franciák és az angolok között keletkezett súlyos nézeteltérések miatt holtponton jut.

Mit akart Gozsdu Manó?

A hatalmas alapítvány nemes hivatása. — Fontos pénzügyi tanácskozások Románia és Magyarország között.

(Saját tudósítónkól.) A Gozsdu-alapítványról, amely az ismeretes bucaresti román-magyar pénzügyi egyezmények egyik fő tárgyalási pontját képezi, újabban ismét sok szó esik. Az egyezmény megkötésekor a Gozsdu-alapról úgy döntöttek, hogy egy később összeálló vegyes bizottság határoz ebben a kérdésben. A vegyes bizottság eddig még nem ült össze, de már különféle nyilatkozatok hangzottak el, amelyek különbözőképpen ohajtják megoldani ezt a nehéz problémát.

Gozsdu Manó egykori magyar királyi bíró, volt főispán és képviselő egyszerű nagyváradi román szülőktől származott, fényes, szép karriert futott meg, nagy vagyont szerzett és 1870-ben, amikor meghalt, vagyonát végrendeletileg a magyarországi görög kelet egyházra hagyományozta, hogy az annak a kamataiból segítsen román ifjakat. Egész életén át nagy híve volt a román-magyar kiegyezésnek és barátságának és ezért igen sok támadás érte a túlzó sovínyszták részéről. Politikai felfogását legjobban jellemzi az a beszéd, amelyet főispáni székének elfoglalásakor tett és amelynek ezt a gyönyörű idézetét érdemes leközölni:

F két nemzet (t. i. a magyar és a román) ikertestvérek szívemben s ha valamí bőségs istenség arra kényszerítene, hogy egyiket a másik kárára boldogítsam és há e kárhozatos tételre szívem oly gaz lenne meg nem repedni, saját kezemmel szörnám keresztül.

Radics István.

A horvát parasztxvezér érdekes karrierje. — A jugoszláv politika Pasicstól — Pasicsig.

Egy érdekes pálya jött el most egy újabb érdekes állomásához. Alig két-három hónapja annak, hogy Radics volt a Davidovics-kormány és a Davidovics köré csoportosult koalíció egyik oszlopa Jugoszláviában. Radics támogatásával sikerült a szövetség ellenzéki pártoknak a Pasic-kormány és a radikális rendszer megbuktatása, mikor Radics feladta a passzivitás addig folytatott politikáját és sorozatosan Belgrádba küldte a horvát parasztpárt képviselőit, mandátumaikkal azaz a végén. A Radics-párt egyik alelnöke Macsek, az új demokratikus pártzövetség többségétől megkapta a szkupstina alelnökségét. Davidovics pedig kormánya megalakításánál négy tárcát tartott fenn a Radics-párt képviselői számára. Most azután

bekevertkezett a teljes fordulat.

A zágrábi rendőrség megtalálta Radicsot vejének Kossuticsnak zágrábi lakásán, egy elfalazott fallal: és Radics már a zágrábi rendőrség foglya. Macsek volt szkupstina alelnökkel és a horvát

A végrendeletben vagyonát a magyar és erdélyországi román nemzet azon részének hagyja, amely a keleti ortodox hitvallást követi. A vagyonából alapítvány létesíttessék, amelynek kamataiból ösztöndíjakat és segélyeket kell adni olyan magyarországi görög keleti román ifjaknak, akik kiforgástalan erkölcsűek és akik tökéletesen beszélik a román és magyar nyelveket. A végrendeletkező végrendeletének alapföndolata a román-magyar jóbarátság és testvériség további kiépítése. Gozsdu vagyonra a következőkből állott: a Király-, Dob- és Holló-uccákat összefoglaló házakból és nagyszámú Pesti Hazai és Hazai Bank részvényekből. A részvények nagyrésze a sibián Albina takaréknál van letéve, a kisebbik rész a Pesti Hazai Takaréknál. Ezidőszent dr. Siegescu József pápai prelátus, a magyarországi román ügyek kormánybiztosa kezeli az alapítványt, amely dacára a változott viszonyoknak, tetemesen megnövekedett. Az Albinában levő részvények felett az érsekmetropolisz gyakorol felügyeletet.

Hogy miképpen fogják a megváltozott viszonyoknak megfelelőleg a nagy Gozsdu-vagyon felosztani, azt még nem lehet tudni, az ügy most van tárgyalás alatt. Mindenesre fogas kérdés lesz, hogy a nagynevű alapítványozó intencióit épségben tartsák, az ő általa meghatározott irányt kövessék és mégis összeegyeztessék azt a mai megváltozott helvzettel.

parasztpárt egész vezetőségével egyetemben.

Radics István már mint zágrábi egyetemi haligató kezdett politikailag szerepelni és akkor

az elszakadást hirdette Magyarországtól.

Mivel exponált része volt több tüntetés szervezésénél, az egyetemről kicsapták és Radics akkor kiment Párisba, ahol több esztendőn át lapudósításokkal kereste meg a kenyerét. Radics agitatori tehetségének jele az, hogy a horvát parasztsztyály nagy részét mozgósítani tudta nacionalista jel szavaival s a mult választásokon a Radics-párt megszerezte szinte kivétel nélkül

a horvát parasztkerületeket és gyökereit vert a városokban

is. Így voltaképpen az ellenzéki pártoknak volt többségük a szkupstinában a radikális párttal és szövetségessel szemben, de azért Pasic és radikális miniszterei helyükön maradhattak, mivel Radics nem engedte Belgrádba híveit. Így azután Radics passzivitási politikája azzal a különös következménnyel járt, hogy Jugoszláviában

simán kormányozhatott az a párt,

amely a legelécsbb ellentétben állt Radics politikájával. Hiszen

Pasic és a radikálisok a centralizmus elvei alapján állanak, míg a demokraták és Davidovics a föderalista elvek alapján akarták átszervezni Jugoszláviát. — Radics egyébként a távolból dikálta páriának a passzivitást. Sokat és sokfelé utazott: előbb a nyugati fővárosokban próbált támogatást szerezni törekvéseinek, majd pedig a szovjetkormány vendége gyanánt bukkant fel Moszkvában. Radicsnak ez a hirtelen elhajlása a kommunistá mozgalom felé igen különös és ritka szerves összefüggésben az odáig követett törekvéseivel, amelyek egészen más utat haladtak. Utóbb Radics feladta a passzivitási alapját, elismerte az SHS- királyságot és aktív szerepét vállalt a jugoszláv politikában.

ezzel Pasic megbukott.

Hónapokon át tartott a kormányválság, míg végül Davidovics összeállította koalíciós miniszteriumat. Amikor Sándor jugoszláv király hosszú tárgyalások után ki nevezte Davidovics kormányát,

bizalmi ember gyanánt Hadzsics tábornokot

küldte ki Davidovics mellé, aki a hadügyminisztérium vezetését vette át. De a Davidovics-kabinet kormányzása nem tartott hosszabb ideig, mint az a válság, a mely megelőzte az új kormány alakulását. Október elején került sor arra, hogy Davidovics beváltsa az ígretét és csakugyan kormányának tagjai közé hívja a horvát parasztpárt nagy képviselőjét. Hadzsics tábornok ekkor lemondott a hadügyminisztérium vezetéséről, főleg azért, mert nem tartotta kielégítőnek a horvát parasztpárt részéről adott garanciákat és a jugoszláv hadsereg egyetlen tábornoka sem akarta átvenni

Hadzsics tábornok örökét. Így azután a hadügyminiszter lemondásából általános kormányválság lett. És Sándor király újból a radikális párthoz fordult.

Pasic pedig vállalta a kormányalakítást.

A jugoszláv politika, így néhány hónap alatt Pasicstól vissza érkezett Pasicig és a hangulatot a szerb körökben nagyon megjavította Pasic javára az a körülmény, hogy a nemzeti kisebbségek nyomása miatt Davidovics rendkívül

gyors tempóban sietett előre a föderalizálás felé.

Azok a kapcsolatok, amelyek a horvát parasztpárt és Moszkva között tartották fel, szintén széles körökben keltettek idegenkedést Davidovics politikájával szemben. A választások idejére Pasic most kétségkívül elintézte a Radics-problémát, miután végigvitte a le tartóztatási rendszert és a zágrábi rendőrség elfogta Radicsot is. De a horvát parasztpárt természetesen problémát is jelent, nem csupán szervezetet: a probléma pedig nem jutott el megoldáshoz Radics letartóztatásával. Ezt bizonyára tisztán látja Pasic is, aki idáig felismert minden igaz problémát.

— ALHIR EGY MUSSOLINI ELLÉNI MERÉNYLETRŐL. Ma délután az a hír terjedt el, hogy Mussolini olasz miniszterelnököt meggyilkolták. A hír azzal cáfolták meg, hogy tőzsdéi manőver volt.

Az élet és halál ura.

Séta a ponyvairodalom berkeiben. — Mindenki ponyvát olvas.

(Saját tudósítónkból.) Ma reggel, mikor kinyitottam az előszoba ajtaját — mintha égből pottyant volna — egy kis színes füzet hullott a lábaim elé. Felvettem a földről és nézegetni kezdtem.

Elet és halál ura avagy Tövises utakon a boldogság felé

olvasom a fantasztikus nyomással ellátott mű címét. Nem tudtam elgondolni, hogy honnan került hozzám. Már a jó öreg Máli német kezdtem meggyanusítani, hogy talán ő járta az irodalomnak ezt a folytatásos remekét, mikor megakadt a szemem a füzet első részén lévő mondaton.

Meg nem rendelés esetén a füzet visszaküldendő.

Egyszerre tisztán láttam a dolgot: eme szenzációs világregényt (a füzet hátulján is így van) mutatvány-számnak küldték. Sietve zsebre dugtam, nehogy a gyerekek megéssék, mert még utóbb előfizetnek velem. Utközben bementem egy trafikba cigarettát venni. A pulton hatalmas halmazban több hasonló nagy műtársaságában az Élet és halál ura. Kezdték érdekelni a dolog. Beszédbe elegyedtem a trafikoskisasszonnyal s ügyesen rátereltem a szót Nick Carterre.

— Ó, kérem, nagyszerűen fognak ezek a „művek“, ezek között mindenki megtalálja az izlésének megfelelőt. A cselédeányok például legjobban az „Élet titkaiból“ című füzeteket veszik, a „Molnár és leánya“ a bérkocsisok kedvenc olvasmánya, a „Képes regényvilág“-ot a tanulók kultiválják legjobban.

Könyörögtem, hogy hagyja abba — a sok szép cím kezdett megzavarni. Leolvastam a pultra a tíz cigarettáért járó pénzt és távozni akarok. Ebben a pillanatban kicsapódik az ajtó és belép egy elegáns fiatalember. Első percben ügyvédjelöltnek néztem — barna bőrtáskát szorongatott a hóna alatt. Szó nélkül turkálni kezd a világregények között, rövid keresés után kihuz egy Nick Cartert, melynek a címe: „A vágóhid rejtelméi“ s fizetés után eltávozik. Kérdőleg nézek a trafik kisasszonnyra.

— A b. akdirektorek fia — magyarázza — minden reggel vesz egy regényt, hogy ne unatkozzék az iskolában. Nyolcadikos gimnazista.

Eszembe jutnak diákeveim, mikor izgalomtól kipirult arccal olvastuk ezeket a szép történeteket a szigorú számtantanár ur órája alatt. De mi csak harmadikos korunkig szórakoztunk velük. Most már kíváncsi lettem a többi törzsvendégekre is. Otthonosan letelepedtem az egyik székre és vártam, kik fognak még venni a ponyvairodalom gyöngyéből. Eppen a harmadik cigarettára gyújtottam, mikor lassan nyikorogva újra nyílik az ajtó. Töporódott öreg anyóka jött „Molnár és leánya“ 7. és 8. számáért.

— A Julinak viszem. — magyarázza — én nem tudok olvasni.

Majd apró suhancok rohannak be és valósággal összeverekednek dr. Kubbon.

— Nemcsak intelligens egyének veszik ezeket a doigokat kérem, hanem diplomás emberek is — mondja a kisasszony. — A jó, az igazi könyvek nagyon drágák, nem igen tudják az emberek megfizetni a mai rossz viszonyok között, olvasni mégis akarnak, hát beérik az olcsóbb szellemi tárolálékkal.

Megalakult az új albán kormány.

(Belgrád, január 10.) Az új albán kormány a következőképpen alakult meg: miniszterelnök és belügy: Achmed Zogu bej, külügy és pénzügy: Misid Libchova, igazságügy és közoktatásügy: Kala Kocsu, az új kormányban Solesi, szkulturális műsók és tárcát fog kapni. Görögkeleti metropolitává Visariant nevezik ki. Albánia berni, római és párisi diplomáciai képviselői megmaradnak állásukban.

„Életem legérdekesebb emléke“!

Öreg Nagy Kálmán, a nyolcvanhatévesztendő álmodozó. — Tízéves gyerekfővel a ceatasorban. — Mindent felemésztett a politika. — Hogyan született meg az aradi Kossuth-szobor.

1848-ban a monoki fiskális meg rázta az ősi, tunya Magyarországot. Ömlött a gyönyörűen ivelt férfiakból a folyékony láng és egy picinyke kis szikra beférkőzött az akkor még tíz éves aradi Nagy Kálmán szívébe. És azóta folytonos örökmécses módjára szünet nélkül tüzelte ezt a szívet Kossuth isteni igéje. A kormányzó emigrált, nem tért vissza több hazájába, nem tudta visszahozni Deák Ferenc, sem az osztrák sassal házasságra lépett kettős kereszt. A kormányzó alakja köré legendakör szövődött és egy gyönyörű illúzióban élt egy egész ország: visszajön még Kossuth, Klapka és a többiek... És ez az illúzió táplált milliókat és a milliók között Nagy Kálmán aradi polgárt is, aki szintén hitte ötven esztendőn át, hogy visszajön még a kormányzó. A kormányzó azonban szépen, csendesen elhunyt, bevomult a hallhatatlanságba, de a nyolcvanhatéves Nagy Kálmán talán még mindig bizik, remél, még mindig várja a kormányzót, Klapkát, Türr Istvánt, Perczelt és a többieket. Ő nem tehet arról, hogy a szívet olyan erősen fűti még mindig az Eszme, szép színes ábrándja majd csak akkor foszlik szét, amikor az Ur őt is odaülkíti a kormányzó égi asztala mellé.

Hogyan lépett be Nagy Kálmán a függetlenségbe?

Anno Domini 1848. Zugnak a harangok Lugos városában, a pesti márciusi szózat elhallik Lugosra is. A minorita-gimnázium tanárai leteszik a breváriumot, felkötik a rezes fringitát és mennek Bemhez, harcolni muszka ellen, osztrák ellen. A diákok idősebbje is elmegy a tanárokkal, a fiatalabbját Temesvárra, meg Szegedre viszik és Nagy Kálmán is Szegedre kerül. Itt a tíz éves gyermeket beosztják a hadtestekbe, gyutaasztot, meg golyóbist csinálni a honvédeknek és tíz-záporban a harcban vinni a vitézeknek. Nagy Kálmán tíz éves diák is Bemhez kerül, ott van a Piski-hidnál, viszi kis gyermek kezeivel a töltényeket a vitézeknek és ott a puskaropogás közepette belekóstol a függetlenségbe. Még nem tudja, hogy miért mozdult meg egy egész ország, de már harcol. Aztán a seregekkel együtt Aradra jön ő is. És 49-ben a nagypiactéren hallja, hogyan ömlik a folyékony láng Kossuth Lajos szájából. Most már tudja, hogy miért kellett neki a honvéd-

táborral járni, tudja miért mentek el a tanár urak Lugosról Erdélybe. Elhatároztatik a tizenéves esztendő diákuszváb a függetlenség és egy láthatatlan kéz beleégeti a vékony kis koponyába ezt a szót: Kossuth. 1849-ben az aradi nagypiactéren dől el Nagy Kálmán sorsa.

Hadakozások olaszal és porossal.

Mindezeket pedig Nagy Kálmán bácsitól magától tudom, aki pipaszó mellett mesél régmúlt időről. Régi rozzant kis kuriájának minden szeglete Kossuthról meg Petőfiről mesél, a régi meszetek, daguerotvok, könyvek, fakult irások, ősi butorok, mind-mind egy csodásan szép illúziót lehelnek ki magukból. Nagy Kálmánról nem kell portrét rajzolni, nem kell őt bemutatni. Illik őt Aradon mindenkinek ismerni és illik is mindenkinek tudni, hogy ő a legfanatikusabb harcosa volt mindenkoron a függetlenségi eszmének, agitátora, kortese, fantasztája pártjának és az ő szavára emelkedett a magasba a gyönyörű Kossuth-szobor, amely most bedeszklázva várja, hogy miképpen döntenek sorsáról a magas kormányok.

De hallgassuk csak tovább Kálmán bácsi mozgalmas élettörténetét, telve van ez színnel, erővel, szépséggel.

A forradalom után Aradon jártam tovább iskolába, de közben kitanultam a fűszerességet is. — mondja az ő csendes, jóságos modorában. — Hej, de borzalmas volt, ami 49 után következett. Hogy kellett bujdosni a szegény honvédeknek. Az érettségi után kereskedősegéd lettem, majd 1859-ben az olasz-osztrák háború idején besoroztak az osztrák armádiába és vitték le Bolognába. Végigverekedtem az egész olasz hadjáratot, majd 1864-ben felvittek minket Schleswig-Holsteinbe, itt a poroszok ellen harcoltunk. 66-ban ismét Olaszország. Ott voltam Velence ostrománál, itt is kaptam hadnagyi kinevezésemet, azután három békés esztendő és 1869-ben kitéptem az osztrák hadseregből. Tíz esztendőt szolgáltam abban a hadseregben, amelyet olyan nagyon gyűlöltem.

Kemény politikai harcok idején.

Nagy Kálmán, az obsitos hadnagy hazajön Aradra, ahol fűszerüzletet nyit. Állandóan Kossuth-kalapban és magyar ruhában jár, hirdeti az elveit és amikor eljönnek a nagy politikai harcok emberfeletti erőt fejt ki a függetlenségi párt és jelölt érdekében. A kis fűszeres bolt hátsó irodájában dől el mindig Arad követének a sorsa. Amikor Cho-

rin Ferenc az első függetlenségi követ felépített a Deák-párti Csömegi Károly ellenében, vakoságos presztízs-kérdés volt őt küldeni fel Budapestre. Kövér Gábor, a régi híres pártelnök vezette a kampányt és mindenkinét becsületbeli kötelességévé tétetett a zöld tollat diadalra vinni. És Nagy Kálmán minden életenergiáját belevitte a küzdelembe — a kormányzó még élt és Turinból figyelte az eseményeket, a zászló becsülete volt a legfontosabb. Etetés, itatás, presszió, csendőrszurony nem használt, Kossuth nevének nagyobb volt a varázsa mindennél. És azonnal is mindig, ha választás volt, Nagy Kálmán becsülettel harcolt a zászlóért.

— Mindenemet felemésztette a politika — mondja nevetve — de nem sajnálom. Szegény ember maradtam és ha megint lehetne előlről kezdeni, megint csak úgy csinálnám.

Hogy született meg a Kossuth-szobor.

— Ugy volt az kérem, hogy a Kossuth-asztaltársaság, amelynek elnöke voltam, összegyűjtött vagy negyven forintot, hogy elhunyt nagynevű tagjának: Besze Jánosnak síremléket állíttasson. De a szabók művesek, mert ezeknek nagymestere volt Besze János, maguk csinálták neki egy szép emléket. Én akkor indítványoztam, hogy a negyven forinttal kezdjük meg a gyűjtést egy felállítandó Kossuth-szobor alapra. Összeszorult a szívem, amikor arra gondoltam, hogy Aradon az ősi függetlenségi városban még nincsen szobra a nagy Kossuthnak. Megindult a gyűjtés és tíz esztendőn át folyt a pénz. Szegény jó Schwartz Zsiga, de sokat fáradozott, de sok pénzt szerzett, meg Millig Mátyás, mennyit szaladgált ő is. Tíz év múlva mégis együtt volt a százezer forint. Jött a pénz Párisból, Amerikából, Pestről és a világ minden részéből. Az iparosok ingyen dolgoztak, cementet, köveket ingyen kaptunk, csak a szobrászokat kellett fizetni. Életem legszebb napja volt, amikor lehullott a lepel a szoborról és amikor a kormányzó fia is megjelent a leleplezésnél. Ezért érdemes volt élni. Hogy most mi lesz a szoborral, már nem érdekel. Mi átadtuk a szobrot a városnak, megígérte, hogy örök időken át gondozni fogja. Én és társaim csak felállítottuk a szobrot, a többi már nem a mi dolgunk...

Kálmán bácsi ma nyolcvanhatévesztendő és vagy harminc éve a városnál dolgozik, mint vámfelügyelő. Reggel ötkor kel és kilenckor fekszik. Azt hiszi, hogy legfeljebb hatvan éves. Nem is látszik többnek. Egész nyílt és tiszta élete egy gyönyörű illúzió: Kossuth Lajos azt üzenté...

A turini remete már harminc esztendeje csendes, de a 48-as igazságok örökkön élni fognak. Nagy Kálmán határtalan optimizmusát meg nem ingathatja világháború, forradalom, Trianon és impériumváltás: a kormányzó üzenete ott él az emberi szívekben és az a szabadság, függetlenség és demokrácia, amiről Nagy Kálmán álmodozik, valamikor csak el fog még jönni.

(Károly Sándor.)

HIREK

A szappan-cenzus.

A javuló Hegedűs Lóránt a magyarországi választójogról.

(Budapest, január 10.) Hegedűs Lóránt volt pénzügyminiszter. állapota, mint már volt alkalmunk jelenteni, javult. A zsenitális pénzügyember fölcserélésében van abból a tragikus lélekállapotból, amelybe eredeti, bátor és érdekes koncepciójának nem az ő hibájából történt bukása és megsebzett lelkiismeretének mardosó kínja taszította. Kedélye, érdeklődése felélenkült. Ujságokat olvas, figyelemmel és kritikával kíséri az aktuális eseményeket. Megjegyzései ben megint fölvilágít magyszerű el messége. A minapában a választójogi kérdéstről volt szó. Hegedűs Lóránt erre a következőket mondotta:

— A titkosság túlságosan próbára teszi minálunk az erkölcsöket. Ez megbizonyosodott még a tudós Akadémián meg az irodalmi társaságokban is, ahol titkosan választanak és akárhányszor meg történt már, hogy a jelölt, akinek hat akadémikus vagy Kisfaludista vagy Petőfista írta alá az ajánlólevelet, csak három szavazatot kapott, holott mind a hat ajánlója jelen volt a választáson. Viszont azonban bizonyos, hogy a titkos szavazás modern forma, amely valóságos követelménye a mai kulturált gondolkodásnak, de manél kulturáltabb az a gondolkodás, annál természetesebb, hogy ne csak elfogadjon, de meg is követeljen egy bizonyos kulturális-cenzust. Az általános nyugati fölfogás a művelődés fokmérőjének a szappan-fogyasztást fogadta el. Be kell tehát hozni a szappan-cenzust. Titkos a szavazás azokban a kerületekben, amelyek egy bizonyos megállapítandó mennyiségű szappant fogyasztanak. Még pedig nemcsak mosó, hanem mosószappant is. Azzal legalább egy dolgot biztosíthatunk. El lehet mondani, hogy ezekben a kerületekben tisztán választanak.

— A szövetséges pénzügyminiszterek párisi konferenciája. Párisból jelentik: A szövetséges pénzügyminiszterek párisi konferenciájának tegnap nem tartottak ülést. A szakértők vasárnap ülnek össze értekezletre, addig hivatalos és magánjellegű megbeszéléseket folytatnak.

— FÖLDRENGÉS 2000 KILOMÉTER TÁVOLSÁGBAN. Budapesti táviratozzák: A Magyar Távirati Iroda jelenti, hogy a bulhánesti obszervatórium este háromnegyed 7-kor 2000 kilométer távolságban földrengést jelzett.

— Házasság. Paál Gizella és Prebst Viktor f. hó 10-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Késik a román-osztrák kereskedelmi szerződés. Bucurestiből jelentik: A Dimineata intervjut követően Mitilleanu bécsi meghatalmazott miniszterrel, aki kijelenti, hogy egyelőre a körülmények nem teszik lehetővé az Ausztria és Románia közötti kereskedelmi szerződés létrejöttét. Ennek ellenére minden fáradozása a két állam közötti kapcsolat szorosabbá tételére irányul. A speciális konvenciók, amelyek a két állam között kötötték, a parlamentek ratifikálására várnak, ami remélhetőleg még ebben az évben megkötődik.

Luther kap megbízást a német kormány megalakítására.

(Berlin, január 10.) A késő esti órákban magához kérette Ebert birodalmi elnök Luther pénzügyminisztert és miután Marx kormányalakítási kísérletét sikertelennek maradtak, valószínű, hogy őt bízza meg az elnök az új kormány megalakításával.

Román—orosz kapcsolat küszöbén.

Román és orosz diplomaták tárgyalásai. — Kereskedelmi szerződés a szovjettel.

Bucurestiből jelentik: A Cuvantul értesítése szerint Herriot francia miniszterelnök intervenciójára Románia és Oroszország között ismét megkezdődnek a tárgyalások. A lap szerint az intervenció következtében Diamandi párisi meghatalmazott miniszter már találkozott is Krassinnal. Szovjetország párisi követségével. Beavatottak valószínűnek

tartják, hogy Brătianu Vintilla pénzügyminiszter is találkozott fog a szovjet-követtel. Oroszország egyelőre csak a kereskedelmi összeköttetést akarja felvenni Romániával. A román kormány a tárgyalások felvételét ahhoz a feltételhez köti, hogy Oroszország ismerje el a jelenlegi határokat. Incalet miniszter Párisba való utazása előtt ilyen értelmű utasításokat fog kapni a miniszterelnöktől.

— Meghalt Románia katolikus érseke. Bucurestiből jelentik: Cisarjasy-i r. kat. püspök, kit legutóbb bucuresti érseknek neveztek ki, váratlanul elhunyt. Helyét ideiglenesen a bucuresti-i pápai adminisztrátor foglalja el, aki tegnap hosszabb kihallgatáson jelent meg Angelescu közoktatási miniszter előtt.

— Zenés mise. Holnap délelőtt a timisoarai Dom templomban a kilenc órai misén az egyházi énekhar több dal énekel.

— ELFOGTÁK BULGÁRIÁBAN TERENTÉT. Ma hír érkezett arról, hogy Bulgáriában elfogták Terentét a hírhedt rablóvezért. A hír arról is szól, hogy a bulgárok nem adják ki a többszörös rablógyilkost.

— Megkezdődnek az adóösszeírások. Az aradi pénzügyigazgatóság hétfőtől megkezdte az adóösszeírásokat és ezért felhívást bocsátott ki, hogy az összes iparosok és kereskedők kereskedelmi könyveiket, a forgalmadókönyvet és egyéb igazoló adataikat tartsák üzleteikben kéznél. A forgalmi adókönyv 1924. évi forgalmát összegezni kell, hogy a pénzügyigazgatóság küldöttével ezzel is gyorsabban végezhesék munkájukat.

— Halálozás. Millig József aradvárosi nyugalmazott iskolafelügyelő tegnap éjjel meghalt 82 éves korában. Temetése vasárnap délután 4 órakor Arad Cornél Popescu (Edelspacher) ucca 7. számú lakásáról lesz. Az elhunytat számos rokon és kiterjedt ismeretség gyászolja.

— Felhívás. Az aradi téparancsnokság közli: Felkéretnek mindazok, akik a volt osztrák-magyar hadseregben tiszti rangot viseltek (tényleges vagy tartalékos) és akik jelenleg Arad városában vagy Aradmegyében laknak, hogy ez évi január hó 10. és 20.-a között d. e. 9—11 és d. u. 15—18 között jelentkezzenek a Téparancsnokságnál (Piata Mihai Viteazul) tekintet nélkül arra hogy felvannak-e véve a román hadseregbe vagy nincsenek. Aradváros téparancsnoka: Paunescu őrnagy.

— Autobusz-szerencsétlenség Berlinben. Berlinből jelentik: Súlyos autobuszszerencsétlenség történt tegnap a német fővárosban, ahol egy forgalmas utcán felfordult az autobusz és negyven embert temetett maga alá. Az eddigi megállapítások szerint, a sofőr, aki életveszélyesen megsérülve fekszik a kórházban, egy összeütközést akart elkerülni és hirtelen megránította a féket. A hirtelen megállás következtében aztán felfordult az autobusz. Az autobuszbán

összesen negyvenen ültek, akik közül huszonötön sérültek meg többekévesebé súlyosan. A kórházba szállították őket.

— Öngyilkosság az asszony hűtlensége miatt. Tegnap este jelentették az aradi államrendőrségnek, hogy a Str. Episcopu Ciocogariu (Vécsey)-ucca 15. számú házban öngyilkosság történt. A helyszínen az ügyeletes rendőrtiszt és a hatósági orvos jelent meg. Virágh Pál aradi nyomdai alkalmazott akart megválni életétől és rendkívül nagy adag maró szódát nyelt le.

— A mentők a szerencsétlen embert beszállították a közköri kórházba, ahol csak ma délelőtt nyerte vissza eszméletét. A maró folyadék annyira összeroncsolta belső szerveit, hogy beszélőképességét elvesztette. Egy rendőrtiszt jelent meg a beteg ágyánál és kiakarta hallgatni. Vallomását egy papírra írta fel és reszkető, kusza sorokban okolta meg végső kétségbeesését. Nyomdai alkalmazott volt Aradon és a legnagyobb boldogságban élt feleségével és kis gyermekével. Az utóbbi időben észre vette hogy felesége elhidegült tőle. Ennek okát nem tudta megmagyarázni, mert éjjel nappal dolgozott, hogy családjának nyugodt megélhetést biztosítson. Mindent megpróbált, hogy feleségének kedvében járjon, de kísérlete hiábavalónak bizonyult. Tegnap este, amikor munkából hazatért, feleségét és gyermekét nem találta otthon. Egy cédula feküdt az asztalon, amelyben felesége jelentette, hogy örökre eltávozik tőle és ne is próbálja keresni, mert sohasem tér többé hozzá vissza. Akkor határozta el magát az öngyilkosságra. Nagyobb adag marószódát feloldott egy pohár vízben és felhajtotta. A szerencsétlen Virágh Pál csak azt sajnálja, hogy az öngyilkossági kísérlete nem sikerült.

— A gyilkos varrónő bűnpöre. A timisoarai törvényszék január 19-én tárgyalja Schauburger Mici varrónő bűnjűjét, aki, mint ismeretes, szerelmi féltékenységből meggyilkolta veltvársnőjét a Stefania-uton. Hivatalból kirendelt védő dr. Mateiu Simon ügyvéd.

— Meggyilkolt kokaincsempész. Rómából táviratozzák: Turin külvárosában meggyilkoltan találták Fleischmann Lipót kokaincsempészt, akit valószínűleg néhány vevője gyilkolt meg azért, hogy kokainhoz juthasson.

HOGYALL A LEJ?

1925. január 10-én 100 lejért adtak: Nálunk:

- 2.60 svájci frankot
- 9.44 francia frankot
- 36.500 belföldi magyar koronát.
- 36.500 osztrák koronát.
- Zürichben 2.65 frankot
- Párisban 9.60 frankot
- Budapestben 37,000 koronát.
- Newyorkban 52 centet

— Rendőri hírek. Dr. Földes Béla aradi gyógyszerész feljelentést tett a rendőrségen, hogy lakásából egy őrizetlen pillanaton egy 15 ezer lej értékű női kabátot elloptak. A tolvaj kézrekerítésére a rendőrség megindította az eljárást. — Sterescu Zsófia csicséri asszony ma egy Str. Metianu (Deák Ferenc-ucca) üzletben vásárolni akart, közben kilopták zsebéből tárcáját, amely több ezer lej és fontos iratokat tartalmazott. A rendőrség megindította a nyomozást.

- Mikor lesz a Hellas-bál?
- Január 31-én, szombaton!
- Pubi hajvágások a legdivatosabb bécsi és párisi formákban Fehér si Comp. hölgyfodrász szalonjában, Arad.
- Z. Várady Margitnál különféle szép jelmezek kölcsön kaphatók. Arad Str. Consistorului 5. III. em.
- Irodai cikkek Kerpenei Arad.
- Vidéki élet egyhanguságát elűzi az „Illustration” heti 30 lejért. Sándor hírlapiroda, Arad.
- Hol lesz a Hellas-bál?
- Az aradi Fehér Keresztben!
- H. Sziklay Gizi Aradon, a Krispin-teremben levő tánciskolájában január 14-én kezdők részére új táncokolon kezdődik.
- Milyen lesz a Hellas-bál?
- Nagyszerű!
- Az Erdélyi Élet legújabb számainak tartalma: Magyar testvéreink... Ez Arad! (Gutzjahr Mihály, Adám György, dr. Velcsov Géza.) Személyi változások az aradi Földes-patikában. Igaz szó a pincérek bérmozgalmáról. Itt a hatóság temetés. Inzolvenciák nyakra-főre. Mi lesz a felmondott üzlethelyiségekkel. Jönnek a monstre mérlegek! (Ellenőrzés a részvényesek érdekében.) Ötvennégy férfi lett rosszul a Házasság hígtényiája című film előadásán. Arad megcsalta önmagát Szilveszter éjjele.
- Az AMTE nagy bálja január 17-én az aradi Fehér Keresztben.

A legcsoőbb és legjobb raglánok. férfi- és fiú ruhák

Szántó és Komlós

cégnél. 8007

Dysoformi

Borzalmas gyilkosság Budapesten.

Egy házaspár megölt és feldarabolt egy dúsgazdag magánzót. — Az elrabolt százmillió. — A holttest darabjait a Dunába akarták dobni. — „Szerelemföltésből” elkövetett rablógyilkosság.

(Budapest, január 10.) A budapesti rendőrség borzalmas gyilkosságot fedezett fel az elmúlt éjszaka folyamán.

Kudelka Ferenc dúsgazdag magánzót egy házaspár meggyilkolta, kirabolta és azután holttestét teljesen összedarabolta.

A holttest darabjait öt kofferbe helyezték, amelyek közül kettőt a Dunába dobtak, míg a másik három bőrönd tartalmának a Dunába vetése a csepeli hid éjjeli őreinek ébersége miatt nem sikerült. Ezeket a padláson rejtették el. A rablógyilkosságot úgy fedezték fel, hogy a család tagjai feljelentést tettek Kudelka eltűnéséről, mire a rendőrségnek sikerült nyomozni, hogy hol volt utóljára Kudelka. Csütörtökön délelőtt jelent meg a rendőrségen Kudelka Lajos, a meggyilkolt Kudelka Ferenc öccse és bejelentette, hogy

szerdán este eltávozott otthonról és azóta nem jelentkezett

Nagyon aggódnak érte, mert nagyobb összegű pénzt vitt magánál.

A borzalmas gyilkosság.

A rendőrség azonnal a legerősebb nyomozást vezette be és tegnap estére sikerült megállapítani, hogy Kudelkát utóljára Lederer Gusztávnál látták, aki a csepeli katonai állomás szolgálatában áll és az ő lakásáról többször eltávozott. A rendőrség a csepeli parton megtalálta

Kudelka Ferenc véres zsákkettjét és most már bizonyosra vették, hogy Lederer Gusztávék lakásában meggyilkolták Kudelkát.

A rendőrség letartóztatta Lederer Gusztávot, aki rövid tagadás után bevallotta, hogy

Kudelka Ferencet ő gyilkolta meg, de a holttestet felesége darabolta fel.

akinek a segítségével azután bőröndökbe rakták a holttest darabjait. A bőröndöknek a Dunához való vitelében segédkezett Lederer Gusztáv öccse is, akinek azonban azt mondták, hogy könyvek vannak a bőröndökben. A rendőrség Lederer Gusztáv letartóztatása után letartóztatta a feleségét is.

A szerelmes ember ostroma.

Az északai kihallgatások után ma ismételen kihallgatták Ledererné, aki elmondta, hogy miképpen ismerkedtek meg Kudelkával, aki udvarolni kezdett neki. Vallomása szerint szerdán este ismételen megjelent náluk Kudelka és újra szerelmével ostromolta. Ő kérte, hogy hallgasson most ezekről a dolgokról, mert a férje éppen most jött haza, aki a szomszéd szobában mindent meghallhat. Kudelka azonban nem nyugodott és tovább is ostromolta. Férje tény-

és nagy felindulással lépett a szobába. Rövid szóváltás után

revolvért ragadott és Kudelkát agyonlőtte.

Testrészek a Dunában.

— Erre én kimenekültem a konyhába, — vallotta Ledererné, — majd visszamentem és feltörültem a padlóról a vért. Férjem ezután bejelentette, hogy

a holttestet fel kell darabolni.

En parancsait ellenkezés nélkül teljesítettem. Behoztam a nagy bárdot és egy konyhakést, amelyekkel közösen daraboltuk fel a hullát. A feldarabolás éjjel fél 12-től, reggel 5 óráig tartott. A hullarészeket kofferbe tettük és hajnalban két hulladarabokkal két koffert

a Pálffy-téren a Dunába öntöttünk.

A másik három koffert sógoromnak, Lederer Sándornak a segítségével kivittük Csepelre férjem szolgalmi helyére. A sógoromnak azt mondtam, hogy a kofferekben könyvek vannak. Csepelen próbáltuk meg éjjel a kofferek tartalmát a Dunába önteni, de ez csak a férjemnek sikerült, mert amikor én is meg akartam tenni, az éjjeli őrök arra jöttek, akik úgy látszik gyanút fogtak. A hulladarabokkal két koffert másnap

visszahoztuk Pestre és felvittük a padlásra.

Az izgalmak súlya alatt azután bevallottam mindent a sógoromnak, akinek 60 milliót adtam át megőrzés végett abból a pénzből, amit Kudelkától vettünk el. Azonkívül elrejtöttük Kudelka duplafedelű ezüst óráját, aranyláncát, két briliáns kövevel kirakott gyűrűjét, a bőr cigarettatárcáját és még eltittoztam.

A pazarló asszony.

Ledererné vallomása alatt nyugodtan viselkedett és csak többször szünetet kért beszéde közben. Ma délelőtt a rendőrség egyik autóján

a helyszínre vitték Lederernét

és ott folytatták kihallgatását. Néhány perc múlva férjét a Margit-körúti katonai fogházból szintén odahozták, akit külön hallgattak ki. Lederer megtörtén mondtotta el, hogy

felesége költséges életmóddal vitte gyilkosságra és az asszony bujtoitta fel

a büncselekményre. Ezután az asszonyt szembesítették a férjével. Kihallgatták a meggyilkolt öccsét, Kudelka Lajost is, aki kijelentette, hogy nem hiszi, hogy az asszony és bátyja között szerelmi viszony lett volna. Azt bizonyosan tudja, hogy bátyja már hetek óta izgatottan viselkedett és a rokonság körében 100 milliót akart összeszedni. Azt mondta, Ledererrel nagyszerű üzlet kínákozik és a 100 milliót rövidesen

A brutális ember százmilliója.

— Tudtam róla, hogy bátyám szerdán Ledererekhez ment és mert elvált ember volt, akiről megszoktuk, hogy napokig marad el a háztól, elcsinte nem tűnt fel távolmaradása. Ezért csak tegnap szaladtam fel Ledererekhez, ahol Ledererné kijelentette, hogy tőlük már szerdán este elment és azt mondtotta, hogy a kávéházba megy, ahol üzletemberekkel van randevuja. Azóta nem is látták. Azt hiszem, hogy közönséges és előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosságról van szó. — Kihallgatták annak a Kálvária-téri háznak a lakóit is, ahol Kudelka már régen lakott. A lakók szerint

Kudelka csunya és erőszakos ember volt.

Sokat dorbézolt, gyakran beruggott és ilyenkor nagyon durva volt. A rendőrség megállapította, hogy a gyilkosok az ékszereken kívül pontosan

100 milliót vettek ki a halott zsebeiből.

mert ennyi pénzzel indult el hozzájuk Kudelka.

Bestiális embermészárlás.

Lederer a helyszíni szemle alkalmával még bevallotta, felesége azzal fenyegette, hogy

megcsalja Kudelkával, ha nem gyilkolja meg.

Felesége megszokta a jó módot, de kifogyott a pénzüik és ezért nógatta a gyilkosság elkövetésére. A gyilkosság előtti napon 70 milliót vettek át Kudelkától azzal az ígérettel, hogy rövidesen megduplázzák. A gyilkosság idején Lederer azzal az ürüggyel, hogy Csepelre kell kimennie, eltávozott, de csak a konyhába ment. Ez idő alatt felesége Kudelkának ágát vetett a diványon. Ezután lépett be a szobába Lederer és Kudelkát agyonlőtte. Az asszony ezután

egy előre elkészített laborba csurgatta Kudelka fejéből a vért. A holttestet nehecsak feldarabolták, hanem teljesen megnyuzták, a vesejét elválasztották és egyes szerveit külön csomagolták be.

Ledererné még elmondotta, hogy férje egyetlen fillérrel sem járult a háztartáshoz, keresetét magára költötte.

A titokzatos revolverlövés.

Valószínűnek tartják, hogy a házaspárt Kudelka tartotta ki, a kinek szabad bejárása volt a lakásba bármikor. Lederer azt is bevallotta, hogy a rablógyilkosságra már

előre felkészült és azt napok előtt beszélték meg

a feleségével. Ledererné kihallgatása során ragaszkodott ahhoz az állításához, hogy férje revolverlövésrel ölte meg Kudelkát, míg ezzel szemben a nyomozó rendőrfőtanácsos és a detektívek átkutatták az egész szobát, az összes bútorokat és

golyónak nincsen nyoma sehol.

Már pedig a szakértők véleménye szerint a lövés olyan közélről történt, hogy a golyó feltétlenül keresztül fúródott Kudelka fején. Különben is a lakás a többi lakás-

lasztva, úgy, hogy a szomszédok feltétlenül hallották volna a lövést. A rendőrségnek az a feltevése, hogy

Ledererné Kudelkát a padlásra csalta. Alkalmos pillanathban Lederer a szobába lépett és megfojtotta Kudelkát.

Az előkelő gyilkosok.

A gyilkos Lederer Gusztáv 31 éves és hat éve nős. A felesége szintén 31 éves, Tirolban született, az apja főmérnök volt és rokonai ma is Tirol legelőkelőbb családjai közé tartoznak.

MULATSÁG

Az aradi Román Vörös Kereszt Egyület bálja.

Az aradi Román Vörös Kereszt Egyület szombaton este tartotta bálját. Széles villanykörteleltől fényárban úszik a Fehér Kereszt bálterme. A falak között hatalmas kertipálmák. Az izlésesen dekorált teremben Arad élte közönsége táncol. A hangulat emelkedett, a levegő a sokféle partitől kábító. A katonazenekar táncmuzsikára kezd, a párok egymásba fogódva, vidáman járják a táncokat. Az aradi Román Vörös Kereszt Egyület szombat esti fényes táncmulatsága kitűnően sikerült. A bálon a város notabilitásai közül megjelent dr. Robu János közigazgató, Manu generális, Pilótti Zamfir rendőrprefektus és dr. Angel István polgármester. A nagyszerű mulatság a kora reggeli órákban ért véget.

A megjelent urasszonyok és leányok névsorát — lapunk zárójelben — a következőkben hacsak totta rendelkezésünkre a rendezőség:

Urasszonyok: Manu Györgyné, dr. Robu Jánosné, dr. Botis Tivadarné, dr. Lázár Ágostonné, Sardovici főhadnagyné, dr. Knall főtörzsorvosné, dr. Stauber Andorné, Pociolan Jánosné, dr. Borneas Gyuláné, Oprea Nestorné, Braitoianu örnagyné, Zsák Jenőné, Mihailovici Gyuláné, Zay főhadnagyné, Jonescu hadnagyné, dr. Memete Demeterné, Caltofeanu kapitányné, Kiss Andrásné, özv. Adamoviciné, Anrai Zsigmondné, Pilótti Zamfirné, Mateescu Istvánné, Bolinteanu ezredesné, Nasta Viktorné, Kipper főhadnagyné, dr. Moldován Jánosné, dr. Petran Caiusné és még sokan.

Urleányok: Adamovici Olga és Baha, Andreici Matild és Risard, Pociolan Irene, Kiss Anca, Donath Lenke (Halmázy), Petran Aurelia, Schaller Teri és még többek.

— Az AMTE nagy bálja január 17-én Aradon, a Fehér Keresztben. Akik tévedésből meghívót nem kaptak és arra igényt tartanak, jelentsék Grosz Antalnak Maidt Emil cégnél.

— Meteor-bál február 7-én.

— Január 17. az aradi izr. jótékony négyzet műsoros táncestélye. Szenzációs műsor. Aktuális sláger számok.

— Fabál február 7-én Aradon.

Emberek.

Szelid növényevő barátom lenéz minket, mert állatok zsirban süttöt hulláit faljuk. Ő azt hiszi, hogy nincs semmi lényesebb különbség ember és állat közt, ennél fogva kannibáloknak tart bennünket. A borjút, marhát, disznót még csak megbocsátja. Ma azonban malacpecsenye került asztalunkra. Erre fölháborodottan elment: Ezek, gondolta, rosszabbak az emberevőknél. Még csemegekötet is esznek.

Sírt látogattam a temetőben s a melékösvényen belebotlottam egy temetőbe, mely már vége felé közeledett. Megálltam bámulni az ismeretleneket, az ismeretlen koporsó előtt. Gyászuk részegségében, mint az, aki régóta tartó dáridóba csöppen be, józanul. Az utolsó barbár pillanatok következtek el, mikor a deszkára tett koporsót a sírásók vidorán, majdnem kegyetlenül megragadják s a kötélben leengedik a gödörbe, mindörökké. Ősz anyja állt ott, nyilván az elhunyt felesége, fekete csipkekendővel a fején, mellette két fia, az egyik körülbelül tizennyolc éves, a másik tizenöt éves. A nagyobbik rendkívül gyengéd mozúlattal támogatta az anyját, a kisebbik csak feléje hajlott, mint ilyenkor szokás. Nem sírtak. Csak nézték azt, ami történik. De ez a csoport, ez a szenvedő háromság, fölötte a hallgató, erősen zárt éggel, körötte a deres fákkal, az emberi kétségbeesés örökkévaló szentképének tetszett, oly megindítóan, hogy kicsurran a könnyem. Micsoda lázadó némaság volt ez, testvéreim, micsoda vértanúi egyszerűség, micsoda művészete a kifejezésnek. Szerény emberek lehettek, műveletlenek. Bizonyosra veszem, hogy az élet semmi körülményei között sem tudnának viselkedni, sem izlésesen üdvözölni valakit, sem megfelelő módon elhelyezkedni a fényképező gépe előtt. De a nagy szerepet, ja, a nagy szerepet azt egyformán jól látszik el mindnyájan.

Most már megérttem, hogy keletkezett a túlvilági életben való hit. Én is egyre jobban kívánom, hogy halálom után egy asztalnál ülhessek azokkal, akikkel együtt éltem. Ha látom a folytonos alakoskodást, ravaszságot, csalafintaságot, mely között leperog az életünk, a szép hazugságot, mely valakit nagyobbít, hogy hizelegjen neki, a csunya hazugságot, mely valakit kisebbít, hogy kárt okozzon neki, elfog a vágy egy túlvilági találkozás után, ahol mindnyájan az igazságot mondjuk el, akár a becsipett mulatók, kik reggel felé nyelvüket ütlik arra, kinék hajhóköltak és megcsókolták azt, kivel szemben haragot mímelték. Ugy képzelem, hogy ezen a csodálatos ismerkedési estélyen minden kiderül. Felém jön egy ember, kibem vakon látom s könnyedén, szegyen és megbávas nélkül, ezt vallja: „En évek óta becsaptam önt, a felét se fizettem annak, ami járt és mulattam azon, hogy küsszöködi...“ A másik, egy jóbarátom, így szól: „Határtalanul gyűlöltelek...“ A nő, kinék arcára sem emlékszem, felém emeli poharát: „Téged szeretlek...“ Miudéz pedig nem lesz sem vidám, sem szomorú, a dicséret nem esik jól, a gáncs nem jár, hiszen függetlenül érdekeinktől, hiúságainktól és testünkől, igaz valódságunkban szemlélhetjük önmagunkat, közönyösen, tárgyilagosan. De a megismerés mégis akkora gyönyörűséget gerjeszt majd bennünk, hogy holtunkban is felkacagunk. Ha ez csakugyan megtörténik, akkor talán érdemes lenne meghalni. (k. d.)

Amikor a konflisó huzza az autót.

Érdekes bírósági eljárás egy késedelmes adós ellen. — Hogyan lehet behajtani ötvenezer lejt — ügyes ötlettel.

(Saját tudósítónktól.) Nem mindennapi épületes látványnak voltak szemtanúi tegnap este az egyik népes aradi külváros lakói. Agilis emberek egy fáradt és kisé kiélt lovat kötelekkel egy autóhoz erősítettek és kezdetben barátságos, majd később indulatos kifejezések közepette biztatták a megtört konflisáltost, hogy ezuttal bérkocsi helyett autót huzzon. Rövid diplomáciai tanácskozás után a ló kijelentette, hogy csak abban az esetben hajlandó eltérni foglalkozásától, ha ebben neki segédkeznek az ottlevő urak is. Az ottlevő urak méltányolták a kívánságot és vállukat nekivette az autónak, azt szépen elindították. A furcsa jelenetnek érdekes előzményei vannak, amelyek szoros összefüggésben vannak valójoggal, törvényszékkal, hatósággal, ügyvéddel, felperessel és alperessel és amely előzmények története a következő:

Egy ismert aradi nagyvállalat birtokában van egy ötvenezer lejjes váltó két ismert aradi fiatalember aláírásával. A fiatalemberek az ügyvédi felszólításra ősi szokás szerint nem válaszoltak, mire a vállalat ügyvédje ugyancsak ősi szokás szerint peresítette a váltót. Biztosítási végrehajtást kért a fiatalemberek tulajdonát képező értékes ingóságra, egy autóra, a melyet a bíróság el is rendelt. Az ügyvéd a végrehajtóval meg is jelent azon a bizonyos helyszínen, de az autó eltűnt. Keresték, kutatták, de az autó a benne levő benzinnel együtt elpárolgott. Az ügyvéd végül is erélyesen lépett fel, mire az autó tulajdonosai

nagy siránkozások közepette előadták, hogy az autó vérbefagyva, súlyos defektussal a homlokán élettelenül hever a szederhádi országúton. Sebesülése olyan súlyos, hogy mozdulni sem tud és mechanikus legyen az, aki abból még valaha is az életben életerős autót tud összeállítani. Az ügyvéd tudomásul vette a „szomorú hírt“, de csak szinleg, akárcsak Spoletta rendőrügynök a Toscában a vérszomjas Scarpia rendelkezését. Szive belsejében meg volt győződve arról, hogy az autó nem hever a szederhádi országúton és sem karosszériáját, sem pedig motorját nem érte gyilkos csapás. És miután a fiatal ügyvéd évekkélezelőtt még a rendőrségnél működött és híres volt nyoinozószenijéről, ezuttal visszaálmodta hirtelen a régi szép idöket és elkezdett ugy saját szakállra nyomozni. Fáradozását siker koronázta és rövid egy napi nyomozás után megállapította, hogy az autót valamilyen defektus nem lapította rongygyá, ellenkezőleg, az egy külvárosi ház udvarán pihen és csupán pár srófot szedték ki belőle. Konflisra ülni, végrehajtót maga mellé venni, alig pár perc müve volt. A többi már drámai gyorsasággal pergett le.

A konflisból kifogták a lovat, odakötötték az autó elé és a viharvert mén a pompás városi bandás ügyvéd, a végrehajtó, a konfliskocsis és még pár önkéntes ajánlkozó segítségével tényleg be is vontatta az autót az egyik aradi garázsba, ahol most bírói zárt alatt pihen a sok kalandon keresztülment autó.

Felhívás olvasóközönségünkhöz.

Karácsonyi számunkban eredeti és hiteles kutfök nyomán ismertettük a nevezetesebb műemlékek és fogadalmi emlékek multját és keletkezését. Széles körökben keltett ez őszinte megelégedést és ez késztet most bennünket arra, hogy folytassuk ezt a szép munkát és még intenzívebben foglalkozunk ezzel a hálás témával. Felkérjük tehát lapunk előfizetőit és olvasóit, hogy ha birtokukban van valamilyen műemlék, fogadalmi emlék, történelmi ereklye vagy műtárgyra vonatkozó eredeti okmány, hogy azt feldolgozás céljából szíveskedjenek eljuttatni a Közlöny szerkesztőségébe.

SPORT

○ Bajnoki sorsolások vasárnap, f. hó 11.-én d. e. 10 órakor az aradi Gloria-pályán lesz megtartva, amikor egyuttal az atletikai napok is meglesznek határozva. Kérem az alkerületi, bíróséületi, football és atletikai szakosztályi tagok, valamint az összes érdekelt egyesületi megbízottak feltétlen megjelenését. G. Ferdinand, kerületi titkár.

○ Országos vívóverseny Aradon. A Gloria-CFR. sportklub 1925. évi február hó 1-én és 2-án országos tör- és kardvívóversenyt rendez; a nevezések Schuller Józsefhez Arad, Szrada Bratianu 21. küldendők.

— Betörés. Betörés történt az elmúlt éjjel Románpécska községben, ahol ismeretlen tettesek behatoltak özvegy Vertacs Emanuelné lakásába és oman 15000 lej értékű tárgyat vittek el. A csendőrség megindította a nyomozást.

Páris divatja.

Hogyan öltöznék a párisi asszonyok?

(Páris, január 9.) Nagyon ritka az igazán szép nő Párisban. Szép lábat meg egyáltalában nem látni és mégis a nők szebbnek tünnek fel a laikus szemnek, mint bármely más országok hölgyei. Mindenki rövid haját visel, arcán a rouge és mandarin ügyesen elhelyezve, de főleg a járásuk és tartásuk egészen más, mint más asszonyoké és ebben rejlik a sikkjük, a szépségük egész titka, melyet bizony nagyon nehéz eltanulni tőlük.

A divatot Párisban is nem a cégek, hanem a közönség csinálja. Hiába próbálta az egyik cég a hosszú szoknyát behozni, egyelőre a párisi nő csak térdig érőt hord. Az uccán, bár nincs oly hideg, mint nálunk, mindenki bundában jár. Az előkelő nő nerz, vagy szürke mókust, a szegényebb midinettek columbia-kamint hordanak.

Az estélyi ruhák anyaga, vagy fényes selyem vagy bevonva nagymintájú csipkével. Még mindig egyenesvonalúak, de már kezdenek alól kiszélesedni. Az opera-bálon, mely a saison lelegezűsabb bálja, lehetett ezt a két irányt látni. Piros szin alig de annál több zöld és cikláménilla látható, persze hordanak mindig valami feketét is, de ez elenyésző csekély. — A délutáni ruhák anyaga főleg a kasha, a szövétruháké, a selyemruháké a fényes selyem, mint crepe satin és főleg a műselymek. Nagyon érdekesek az ujdonságnak hozott anyagok, melyek gyapju és selyemkeverékek, azaz egyik oldal selyem, a másik gyapju és így két oldalon használható. Továbbá az ottomán selyem oly tömeges változata, hogy alig lehet leírni. — Mindezek mellett látni egyenes fontukat vörös szinben, mely alul egy kis fekete szoknyában végződik, dus arany-szál himzéssel. — A kalapok. A rövid életű cilinderruhát megint a kis gömbölyű váltotta fel, csak azzal a különbséggel, hogy a fej tetején szalagdísz vagy keresztben egy széles ránc van. Anyaguk a szalma, fényes selyemmel díszítve. — A cipők az uccára szintén kétféle anyagból készültek. Elöl antilop, hátul lakk, egy spangnival, de nem oly hegyesen, mint eddig hordták.

Végül még a tavaszról egy pár szót, mely most már egész Párisot foglalkoztatja. Persze az ujdonságokat erős lakat alatt tartják s alig szivárogo ki egy-egy hír. Annyt meg lehet tudni, hogy a kabátoknak vonala egyenes. Színük a fábólarna s hogy a kosztüm még mindig tel-a ruha kabáttal marad, szép puha szövetsesen feledésben van, csak a trois picotól.

— Aki az angol királyt perli. New-yorkból táviratozzák: Az amerikai törvényszék rendkívül érdekes döntést hozott. Kimondta az illetkességét olyan pörben, amelyet egy Pilge nevű német indított az angol király ellen a háboru kitörésekor az Angol Banknál letétbe helyezett 1000 darab acéltröszt részvényének elkobzása miatt. A tárgyalást a napokban kezdik meg.

Szolt a puska, kacagott a jókedv...

Érdekes visszaemlékezések régi vadászatokról.

A' glogovác-csicséri vadászterület a csálai erdőgondnoksághoz tartozik és körülbelül 2400 hold nagyságú. A nagyobb rész a Maros árterületében fekszik, a Maros jobbpartján húzódva Mondorlak és Glogovác felé, míg a másik rész a Maros balpartján Szépfalu és Sármezey Árpád birtoka alatt fekszik. Még egy kis erdő is tartozott hozzá az ugynevezett „Spaeren Wald”, amely Glogováctól az állami országutig terjedt. Ezt a részt azonban már teljesen kiirtották. Ezt a területet Swob Sándor csálai főerdész erdősiette be és osztotta fel táblákra és ugyancsak az ő ajánlatára vettük ki S. Jenő barátommal három ízben 6-6 évi időtartamra. Tehát 18 éven keresztül birtuk bérbe csekély bér mellett a vadászterületet.

Kutyavadászat.

Az első időben hírmondója sem volt a vadnak, amit főleg annak tudhattunk be, hogy a glogováciak kutyákkal vonultak ki a földet megművelni. A kutyák természetesen elűzték minden vadat. Erre kihirdettük, hogy a munkához tilos kihozni a kutyákat, mert a tilalom megszegése esetén még a kocsik mellett is lelövetjük a kutyákat. Amikor az első alkalommal kimentünk, hogy a hirdetésünk hatását figyeljük a főerdésszel kilenc kutyát löttünk le. Ez hatott és jó németjeink azonnal kutyák nélkül művelték a bérbevett földet. A szigorú fellépésnek nemsokára mutatkozott az eredménye, mert amikor később kirándultunk a vadászterületre, már láttunk elvettve egy-egy nyulat vagy fácánt, sőt az erdőörök később már őzeket is jelentettek. Ezek után már kisebb vadászatok is rendezhettünk. Amint a facsemeték nőttek, úgy szaporodott vadállományunk is, úgy, hogy hirtetünk 8-10-ik évében a főerdész azt kívánta, hogy rendezzünk nagyobb hajtóvadászatot. A hidegebb idő beálltával ugyanis a földokről az erdőbe húzódtak a vadak és a nyulak nagy kárt okoztak az ujonnan ültetett csemetékben. A vadászat rendezésére a főerdészt kértük fel, aki azt a legnagyobb készséggel vállalta is:

„Kombinált hajtás.”

Körülbelül husz-huszonegy puskás jött össze, mind jókedvű, vig vadászcimpora. A vadászaton többek között résztvett Virágh Lajos, Kövér Ignác, Németh János, Millig József, Sármezey Árpád, a lippai főerdőhivatal főerdészei, Öry Aladár, Meszlényi Antal és még sokan. — mind jó puskások. Ez alkalommal jó öreg Sándor bertyánk rendezte először a „kombinált hajtást” és két keskenyebb, egymás végébe húzódó erdőrészt vett fel hajtásra. A két erdő rész közötti nyílásra szintén állítottunk néhány puskást — a jobbat oldalt, a hajtás végén állítottuk fel. Amint a hajtók meztak az első uton levő vadá-

szok elé hajtották a vadakat. Amikor itt nem esett el, átment a másik hajtásba, ahol szintén várták a vadászok a vadakat. Amikor a hajtók elérték a vadászokat, az uton felsorakoztak és közöttük tovább mentek, míg a vadászok helyben maradtak. A vadászok most megfordultak a hajtók után és várták a hajtók között visszatörő vadakat. Nagyon sok vadat ejtettünk el és minden irányban dörögtek a fegyverek. A hajtást folytattuk késő estig. A vadászatot szép eredménnyel zártuk le, mert egy őzbak, kilenc fácánkakas — és véletlenül egy tyúk is. — mert azt nem volt szabad löni, három róka, egy igen szép vadmacska és 22 nyul esett terítékre.

A jószívű „Fatink.”

A vadászat után az erdőóri lakába vonultunk, ahol a kocsik vártak bennünket. Az erdőőr felesége jó tyuklevest és csirkepaprikást készített, amit kiegészítettünk otthonról hozott süteményekkel és jó bor mellett ünnepeltük meg a sikerült vadászatot a késő esti órákig. Mulatozásunk éltető elemei a mindnyájunk által kedvelt és szeretett „Ali” (Öry Aladár) és az éices, jószívű „Fatink” (Simon Jenő), voltak. Nagyon jószívű ember volt „Fatink.” Mindig én vittem és én hoztam kocsimmon a vadászatokra. Egy alkalommal a karácsonyi ünnepek előtt eredményes vadászat után tértünk lakásunk elé és amint a sok nyulat ledobálták a kocsiról, bizony annak sok nézője akadt.

„Szereti a nyulat, bácsi?” — kérdezte Jenő barátunk egy ott álló öregembertől.

— No, ha szereti, vigyen egyet haza az ünnepekre.

S így szétosztott hat-hét darabot, nem is számítva azokat, amelyeket másnap az ismerőseinek küldött szét. Minden évben, hol a glogováci erdőben hol a tuloldalon levő csicséri erdőben tartottunk kisebb-nagyobb vadászokat, a melyekre kocsin mentünk ki és így nem voltunk időhöz kötve. Ha a tulsó oldalon tartottunk vadászatot, akkor Sármezey Árpád vadásztársunknál volt az estebéd, amely bizony sokszor reggelig is tartott.

A vadászterületünket, bérletünk lejártakor Venter Gerő ügyvédnek adta bérbe a miniszter azzal, hogy a régi bérlők egy más területre adják be ajánlatukat a lippai főerdőhivatalhoz. Az ajánlatot be is adtuk, be bizony azt málg sem intézték el. Ilyen eset bizony régente is megesett...

(Góma.)

Az aradi Apollo színházban szerdától az **Rabszolga királynő** az idény legnagyobb legnagyobb s'áner filmje.

Közgazdaság.

Zürichben 2.65, Párisban 9.60 a lej kurzusa.

HELYI VALUTAÁRAK. (Január 10.) Francia frank 10.65, svájci frank 38.10, dollár 193, dinár 3.40, szokol 5.85, lira 8.35, angol font 9.45. **Kifizetések:** Budapest 365, Bécs 363, Prága 5.88, Zürich 38.05, Milánó 8.30, London 9.42, Páris 10.60, Newyork 195, Belgrád 3.35.

ZÜRICHI TŐZSDENYITÁS. (Január 10.) Amsterdam 209.75, Newyork 517.12.50, Lond. 2473.50, Páris 27.75, Milánó 21.65, Prága 15.55, Budapest 0.0071.50, Belgrád 9.25, **Bucuresti** 2.65, Varsó 0.000099.50, Bécs 0.0072.75.

ZÜRICHI TŐZSDEZÁRLAT. (Január 10.) Amsterdam 209.75, Newyork 517.12.50, Lond. 2475.50, Páris 27.73, Milánó 21.64, Prága 15.55, Budapest 0.0071.50, Belgrád 9.15, Varsó 0.0000.99.50, Bécs 0.0072.75.

BUCURESTI TŐZSDEZÁRLAT. (Január 10.) **Kifizetések:** Páris 10.89, London 932, Newyork 194, Milánó 8.21, Zürich 37.80, Bécs 0.0027.30, Prága 5.84. **Valuták:** Napoleon 720, aranyárka 44, leva 1.33, török lira 1.02, angol font 912, francia frank 10.75, svájci frank 37.50, lira 8.20, drachma 3.30, dinár 3.10, dollár 191, lengyel marka 0.0000.35.50, osztrák korona 0.0028, magyar korona 0.0026, szokol 5.70.

A MAGYAR NEMZETI BANK HIVATALOS JEGYZÉSEI. (Január 10.) Belgrád 1165-1185, **Bucuresti** 368-370, London 345-347.000, Páris 3866-3886, Prága 2164-2176, Milánó 2994-3024, Newyork 71.640-72.220, Bécs 101.40-101.90.

A budapesti nemestémpiac árad. Budapestről jelentik: A nemesfémpiacon ma a szinaranyért 50.500-51.500, a szinezüstért 1550-1580, a platináért 220.000-240.000 koronát fizettek grammonként. Az ezüst egykoronást 6250-6450, az ezüst egyfontost 17.050-17.350, az arany huszkoronást 318.000-322.000 koronával jegyzik darabonként.

UJ MENETJEGYIRODA ARADON

Minden vasútra és hajóra kapható menetjegyzet az IDET irodájában. Arad és egész Aradmegye gazdasági és kereskedelmi életében igen nagy előhaladást jelent az a minden tekintetben fővárosias pontos és lelkiismeretes hirszolgálasáról általánosan, előnyösen ismert I. D. E. T. nemzetközi szállítványozási vállalat most megnyitott menetjegy és hajójegy irodája.

Egy város fejlődésében igen jelentős szerepe van mindig a menetjegy irodának, különösen akkor, ha az hajójegyek árusításával is foglalkozik, miként az I. D. E. T. A menetjegy irodák közvetett kapcsolói az egész világ forgalmának, egymással való érintkezésének, így résztvevői a világ vérkeringését elősegítő áramlatoknak is. Az I. D. E. T. menetjegy irodája megnyitásával nagy hiányt pótol, egyúttal közelebb vitte Aradot a nyúgathoz, Európához és bekapcsolta a város gazdasági és kereskedelmi életének minden vezetéket a viláckereskedelem nagy áramkamrájába.

Az I. D. E. T. utazási és szállítási irodájában vasúti menetjegyek és

menetjegy-füzetek is kaphatók, úgy a belföldi mint a külföldi összes vonalakra is. Továbbá tour és retour, hálókcsesi és hajójegyek, azonkívül kombinált különféle osztályu jegyek. Az I. D. E. T. irodájában legpontosabb felvilágosítások kaphatók minden utazásra közvetlenül az autorizált kizárólagos képviselőnél. Az I. D. E. T. szakszerű felvilágosításokkal állandó rendelkezésére áll az érdeklődőknek délelőtt 9-12-ig, délután 3-6-ig, vasár- és ünnepnapokon pedig délelőtt 11-12-ig.

= A hátralékos adók behajtása. Az aradi pénzügyigazgatóság első kerületi adóhivatala ma hűdelményt adott ki Macelariu adóhivatali főnök aláírásával, amelyben arról értesíti az adóhátralékosokat, akiknél a foglalás történt, hogy amennyiben nem törlesztik adóhátralékukat, abban az esetben ingóságukat a jövő héten elárverezik.

= Villanszerekő-tanfolyam kezdődik e hó 13-án az aradi fa- és fémipari szakiskolában. Beiratkozni lehet délutánonként 5-6-ig az igazgatói irodában.

KEPZO MŰVÉSZET

Sima Dezső képkiallítása.

Tárlat az aradi Kulturpalotában.

Sima Dezső, ez a fehérhajú, halkszavú művész, hosszú évi idegölő és energiabontó rajztanárkodás után juthatott el csak oda, hogy szépet alkotasson és szépet adhasson. Nagy hallgatások után tavaly lépett először a közönség elé tónusos, kolorikus pasz telljeivel, finom rajzaival és erős technikájú akvarelljeivel, szép sikert aratott, dolgal tetszettek, erős, izmos tehetségnek mutatkozott. Most ismét kiállítást rendez, százhuszonkét darab különböző témájú és felfogású pasz tellképpel jön és mindjárt meg lehet állapítani, hogy tavaly óta rengeteget fejlődött, ereje intenzívebben bontakozik ki, már nem sokat ígérő, hanem kifejlődött tehetség. Különösen szembetűnő, hogy színelőlképek, témamegválasztásánál az artisztikumot tartja szem előtt, rajza biztos és ugyszólván minden képén végigvonul valami halk, szordinós, finom tónus. Különösen szép az Ősz, a maga szép barna háttérrel erdejével, a Nagyszabeni plactér mozgalmasságával, levegősségével. Aradi nagyerdő szép hangulatával. A nagyszabeni Huet-tér a gótikus ősi Szeben egy pompás részlete, Felka-tó (Tátra) gyönyörű színével, ezüstös vizével szinte lebilincselő, Aradi vásár csupa melegség, mozgás, élet. Boros Beni-tér a hoba boruló város pompás megfigyelése, Oszló köd a Tátra egy szép részlete, amely szinte kileheli magából a magas hegyek tisztultabb levegőjét és többi képei: tátrai, szebeni, aradi és aradmegyei tájak, meleg napsütötte erdők, mezők, hegyek és városok, hidegen kemény téli plenairok, üde tavaszi és melankolikus őszi képek mind egy-egy állomás egy komoly művész akarásában. A kiállítás megnyitott meg és a képek tetszetős elrendezésükkel jó összbnyomást keltenek. Sima Dezső értékes, kvallitásokos művész, aki megrádeméli a pártizást. (K. S.)

Aradmegyei földbirtokos unokájából aradi gyepmester.

Házy József tragédiája. — Aki hatvanéves korában lesz földönfutóvá. — A nagypapa szórta az aranyakat — az unoka színylődik.

(Saját tudósítónktól.) A szegénység azokat sújtja legjobban, akik jó módú csöppentek nyomorúságba. Aki neknek atyja, vagy nagyatya valaha saját fogatán járt és gazdag volt. Azok, kiknek őseik maguk is szegény emberek voltak, nem érzik annyira a lealacsonyítást, mert hiszen — mint mondani szokás — megszokták a szegénységet. A gazdagok letört utódai ellenben maguk elé idézik őseik pompával és kényelemmel teli életét, képzeletük fényes képeket varázsol eléjük, majd gyötörödvé veszik észre a kontrasztot az álom és valóság között...

A mulatós nagyur.

Házy Mihály aradmegyei földbirtokos az 1700-as évek közepén egyike volt a leggazdagabb birtokosoknak. Igazi magyar nagyúr volt, akinek a tárcája épp úgy nyitva állt a szűkölködők részére, mint házának ajtaja vendégei számára. A birtokához tartozott a lőkősházi puszta is, amely nagyon szép jövedelmet hajtott. Házy a szép jövedelmet el is tudta szépen költeni. Az eleven és holt festett hölgyek azonban nagy részt ütöttek vagyonán. Ugyanis nemcsak a színésznőket szerette, hanem azokat a festett hölgyeket is, akik a kártyalapokon szerepeltek és bizony a holt hölgyek több pénzébe kerültek, mint az elevenek. Nem volt ritkaság, hogy egy ülőhelyén 40—50.000 forintot kártyáztak el, viszont sokszor megtörtént az is, hogy egy szép asszony, csókjáért ezer arannyal adózott. A sokféle hölgy szép lánynak tönkretette, lemorzsolta az egyébként szikárd talajon álló birtokot és Házy Mihály egy szép napon észrevette, hogy egy kisebb birtokot kivéve, minden eluszott alóla. A szűkölködés nem sokáig tartott, mert az öreg nemsokára meghalt.

A lecsuszott földbirtokos.

Fia nem örökölt tőle már egyebet, mint egy kisebb birtokot, a melyet néhány rossz esztendő még kisebbre szabott. Szorgalmas gazda volt, azonban a szorgalom nem segített rajta. Amikor meghalt, a hajdani nagy birtokból néhány hold föld maradt csak emlékeztetőnek. A birtokot Házy József vette át, aki vas akarattal és szorgalommal dolgozott, hogy helyrehozza őseinek kényelmességét. Kötött a háború, a birtok nem hozott semmit és Házy eladta. A háború végeztével a földért kapott pénz is eluszott és most gondolkodnia kellett, hogy miképpen éljen meg. Egész vagyona néhány lóvá képezte, amelyekhez ragaszkodott. Néhány évvel ezelőtt történt, hogy Borbély Géza az aradi gyepmester szerencsétlenül járt és Házy, mivel más állást nem volt képes kapni, elfoglalta az aradi gyepmesteri állást. Szabad idejében szobájába zárkózott és a fényes Mufrót álmódúzott, néhány pillanatra elfeledve a szomorú Jelent. Azonban a vizsgatétel a való életbe annál szomorúbb volt és sokszor gondolkodott már azon, hogy saját kezé-

vel vessen véget életének. Foglalkozása nem volt a legegésőbb, azonban mégis meghozta a megélhetéshez szükséges jövedelmet. Nemsokára azonban ez a kis sanyaru jövedelem sem maradt meg, a város vezetősége elmozdította Házy Józsefet állásából, mert nem bírta jól az állam nyelvét és mást neveztek ki helyébe. Ki kellett költöznie a gyepmesteri házból is és hosszas könyörgés után egy kis szobát adtak neki, hogy ne kelljen az uccán laknia. Mivel jövedelme egyáltalán nincsen, kénytelen volt — könnyekkel szemében — megválni lovaitól és ezeknek árát most éli fel.

Koldusbot...

— Hatvan éves vagyok és most ott állok, hogy koldusbotra jutottam — mondja elkeseredve, de azután felcsillan szemében a büszkeség — de a nagypapám Aradmegye egyik leggazdagabb földbirtokosa volt. — A múltból azonban sajnos nem lehet megélni és a jó öreg Házy Mihály, az egykori gavallér földbirtokos, a menyek kapujából bizonyára elke seredéssel nézi, hogy néhai birtokán mások gazdálkodnak, míg unokája gyötörödvé fohászkodik a szűkös, mindennapi kenyérért...

(m. r.)

SAKK

D., Siria. A CFR. vasutvonalain 1925 július óta a fuvardíj teheráru szállításkor nyoknál 80 százalékkal emelkedett. Z. I., Szentanna. Az ön által írt feltételek mellett játszott sakkpartinál is, a nagy mindenképpen matt marad, akármelviy játszó fél vette is azt észre. — K. D. Az Egyesült Államok Kormánya minden évben közli a kvótát a hajóstársaságokkal. A múlt évi kvóta 613 volt Romániában, az 1925-re szóló kvóta még nem ismeretes, két-három héten belül közli azt az Egyesült Államok bucurestli követsége a hajóstársaságokkal. A második kérdése így tárgytalan. — Névrokon Arad. Érdekes levelére a mi válaszuk röviden ennyi: Bármennyire óhajtana is megismerkedni a szóbanforgó fiatal emberrel és bármennyire vágyódik az is az ismeretség után, semmiestre sem ismerkedjék meg vele az uccán. Az ilyen és az ehhez hasonló kalandos ismeretségeknek rendszerint sajnálatos következményei szoktak lenni, de ezenkívül veszítene is az értékéből az a leány, aki uccai ismeretség révén két barátságot egy fiatal emberrel. Jobbízású fiatal ember különben sem nyúl ilyen eszközökhöz. Azt hisszük, hogy a mostani bál szezon elég bő alkalmat nyújt arra, hogy két egymást megismerni akaró lélek meg is ismerhesse egymást. Ezt is azonban csak édesanyja tudtával és beleegyezésével teheti.

Margarét. Az a kérdés, hogy szeret-e ön az udvarlóját igazán. Ha igen, akkor le tudja magában győzni ezeket a kételkedéseket. És kérdés, van-e annak a poétának annyi biztos jövedelme amire nőülhet? Ismerje ki a lelkét, gondolkodását, ha még nem ismeri eléggé. Aztán határozzon úgy, amint esze és szíve diktálja. — Márta. Ha nem tudja egy-

mást megérteni és a férfi nem keresi a közeledést, akkor jobb, ha most szétváljak, mint később, mikor már egymáshoz volnának kötve. Így távolról különben is egyoldalú magyarázat alapján nem lehet a dolgokat jól megítélni és tanácsot adni. — Zenobia. Mivel ön egyik udvarlójába sem szerelmes, menjen ahhoz, akit jobb partienak talál. — Illó-e? Ha régi ismerős az a fiatalember, akkor illik, vagyis fizetheti a hölgyek vacsoráját. — K. J. Az a leány, aki így cselekszik, mint ahogy ön írta, kissé bizarr és talán nem részesült elég komoly nevelésben s azért nem ad az illemlre semmit, de ezektől eltekintve, lehetnek olyan jó egyéni tulajdonságai is, hogy még egészen rendes asszony válhatik belőle, ha a férje nevelni tudja, mert — úgy látszik — arra még szüksége van. — Egy 22 éves fiatalember csak szülői beleegyezéssel nőülhet. Ha önálló keresete van, nagykorúsíthatja magát belügyminiszteri helylyel és akkor nőülhet. — J. D. Ön nagyon okos, józanul gondolkodó leány, csupa ész, előrelátás. De azért ne küldje el azt a könyvet, mert a férfiak egy kicsit félnek az olyan nőktől, akik ennyire józanok. Várjon még egy darabig, sűrűsége ismeretel által a dolgot, aztán ha látja, hogy hiábavaló a várás, kezdjen foglalkozni azzal a másikkal. Hiszen nem szerelmes abba, akire vár, hát önmagáért mindegy.

SAKK

L. JAPSZNA-BEFEJEZÉS
Játszották Győrött, 1924-ben.
Vhágos (Id. Walter): Kh2, Vh8, Th4, gyalogok: a3, b4, e4, f2, f6, h3.
Sötét (Dr. Nagy G.): Kd7, Vf7, Bd3, gyalogok: a6, b5, e5.
Következett: 1. Vh8—g7, Kd7—e8. 2. Vg7—g4, ke8—f8. 3. Vg4—e8+? (Fg5 nyert volna), Vf7—e8. 4. Vc8×a6, Bd3×h3+! 5. Kh2×h3, Ve8—e6+! 6. Va6×e6, Patt.

Megjéjtések:

A 24. feladvány megjéjtése: Hd6—67, a 25. feladvány megjéjtése: Vh1—c4.

MOZI

xx A bukott nő, a szerelem gyermekeinek élete, társadalmunknak ezek az égető problémái foglalkoztatják a francia filmirodalom büszkeségét, a monumentálisan nagyszabású Gigolette-t. A kiváló filmet, amelyhez hasonló nagyot és szépet már régen nem láttak Aradon, két részben mutatja be a „Lux“ mozgó. Az első rész vasárnaptól szerdáig kerül színre. Műsoron kívüli számként pedig a Vízkereszt-ünnepségekről készült felvételét mutatja be a „Lux“ mozgó ugyanezenkor.

xx Ma, vasárnap Patt és Patachon bemutató az aradi Apollóban. A legújabb hatfelvonásos Patt és Patachon-vigjátékot mutatja be ma, vasárnap az aradi Apolló mozgószínház. „Leányrablás akadályokkal“ a címe ennek az új vigjátéknak, amelynek utólréhetetlen főszereplői Patt és Patachon egészen új alakban mutatkoznak be. A slágerfilm vasárnaptól kezdve szerepel az aradi Apolló mozgószínház műsorán. Az előadások vasárnap 3, fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

xx Szerdán mutatja be az aradi Apolló a szezon legnagyobb slágerfilmjét, a Rabszolgakirálynőt.

xx Ma, vasárnap mutatja be az aradi Uránia mozgószínház a Cirkusz Farini című hatalmas hatfelvo-

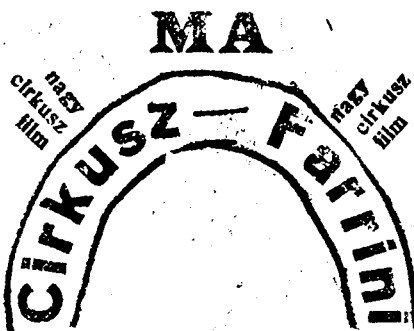
násos izgalmas filmdrámát. A főszerepeket Helena Makovszky és Luigi Sergenti alakítják ebben a nagyszerű drámában, amely vasárnaptól kezdve szerepel az aradi Uránia mozgószínház műsorán. Az előadások vasárnap 3, fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

xx Az aradi Erzsébet mozgóban vasárnap 3, fél 5, 6 és fél 8 órai kezdettel A feyenc gróf, monumentális filmdráma 5 felv. és egy Fatty-vigjáték.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

*Felelős szerkesztő:
RÉTHY JÓZSEF.

HARISNYA prima selyemflor fekete és divatozinek: 95 Laj Hoffmann Sándornál Arad.

ma vasárnaptól az aradi Urániában.

Arany és ezüst csipkék, díszek és arany kelmék: Hoffmann Sándornál, Arad.

Rudolf Mosse 7089
Feltűnést keltenek a „Derby“ cipő-tízlet kirakataiban kiállított bál és estélyi cipőkülönlegességek. 9005

VALÓDI SVEICI himzések érkeztek, córna csipkék: 236 Hoffmann Sándornál Arad.

Az aradi APOLLO színházban ma vasárnaptól

Patt és Patachonna!

leányszöktetés akadályokkal.

NYILTER.

E rovat alatt közlötték nem vállalnak felelősséget.

ERTESITES.

Felhívom a t. közönség figyelmét, hogy a mai naptól kezdve minden villany felszerelési cikket, csillárokat és égőket tartok raktaron. A jó áru és olcsó árak bizonyosságot szolgáltatnak versenyképességemről.

Arad, 1925. január hó 3.

Teljes tisztelettel

SCHEIBEL VILMOS

vízvezeték vállalkozó 176

ARAD, Strada Eminescu 14.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a vevőközönségnek tudomására hozni, hogy üzletemet Arad, Piata Avram Ianon (Szabadság-tér) 14. szám alá helyezem át.

Simfeld Simon.

Özv. Millig Józsefné szül. haraszti Bernolák Mária a saját, ugyisintén az összes rokonság, a jóismerősök és a jóbarátok nevében is fájdalomtól mélyen megtört szívvel, de a Mindenható szenteséges akaratában való megnyugvással tudatja, hogy az infeláldozó jó férj, a szerető jó apján és jóbarát

Millig József

aradvárosi nyug. iskolafelügyelő, f. évi január hó 9-én, esteli 11 órakor, tevékeny életének 82-ik, zavartalan boldog házassága 9-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek áhitatos felvétele után visszaadta nemes lelkét Teremtőjének.

Felajthetetlen drága halottunk földi maradványait folyó évi január hó 11-én, d. u. 4 órakor fogjuk Aradon, Str. Cornel Popescu (Edelspacher-u.) 7. számú gyászszobából előzőleg a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint eszközölt beszentesítés után, a helybeli felső temetőben lévő családi sírboltban örökös nyugovó helyére elhelyezni.

Az engesztelő szent-mise áldozat a boldogult lelki-üdvéért folyó évi január hó 16-án, d. e. 9 órakor fog a főtisztelendő Minorita-atyák szentegyházában az egék Urának bemutatni.

Pihenése oszondos, drága emléke áldott legyen!

Arad, 1925. jan. 10. 252

„Joan Limbeck si Fiu” Arad, Fabrica de costinguri de metal si intreprindere de inmortantari, Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 22. Színház-épület.

Mindennemű

OLAJPOGÁCSÁT és OLAJOS-M GOT a mindenkori legmagasabb napiárban, vagon és kisebb tételekben is állandóan vásárolunk. Egyben ajánljuk cikkeinket: kocsikécsés, abaktapasz kenőcs, művény olajok, ásvány olajok, csontolaj, vaselinolaj, gépjármű, kenderolaj, hegykréta, talkum stb. Aradi Olajipar R. T. Arad, Sörgőpincim: Olajipar. Telefon: 185 és 407. 9021

Rudolf Mosse 7040

4800

ILLITS BRISTOL-SZÁLLÓ

BUDAPEST 216

Dunaparton, minden elképzelhető kényelemmel. Elsőrangú Duna-étterem és polgári étterem. Kitűnő konyha. Kávéház. Mérsékelt árak.

Aradon

egy 30 év óta fennálló, a főtéronlévő üzlet, bármely angol üzletnek megfelelő

eladó. 227

Ajánlatok „Biztos” jellegre az Aradi Közlöny kiadójába kéretnek.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy **Aradon, Str. Matel Corvin (Hunyadi-u.) 1. sz. alatt** lévő

„Laptarie Corvin”

tejesarnok üzletünkben naponta készítenk a legkifogástalanabb minőségű friss tej, tejszí, tejszín, vaj és túró kapható, miért is a nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri tisztelettel: **Szuchánszky Mátyás** tejesarnok tulajdonos. 231

Hölgy fodrász-terem

ARAD Str. Matel Corvin 1. (Hunyadi-uca) 6260 II-ik udvar, I. em. jobbra.

Ondolás: 15 lej, hajmosás 15 lej. Manikűrözés: 15 lej, hajvágás 15 lej. Garantált hajfestés minden színben. Legelőssőbb árban Szives pártfogást kér: **SELEJAN** speciál hölgy fodrász

Elegánte

bőrönd és bőrdiszmi lerakata Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 15. — Készít és javít bőrönd és ridikált futáryosan, állandó nagy választék, olcsó árak. 145

Prosenszky József hölgyfodrász és manicürszalon

Arad, Piata Luther 2. Speciál hajfestést vállal. Tisztelettel érkezőkben részeseülnek. Szives pártfogást kér: **Prosenszky József**, speciál hölgyfodrász.

PAPLANOK,

szőnyegek és vászonárak óriási választékban a legelőssőbb árakban 103

Glésinger József és Fiai

eggnél. Arad, Strada Metianu (Forrai-uca.)

GAIVANI

A LEGJOBBE

Gyártja:

Gaivani-gyár,

5188 TIMISOARA.

Könyv módszerrel olvasón tanítok

batikolást

brilant selyem festést és lámpaernyő készitést. Ugyanott batikpák kaphatók. Cim Arad, Strada Mărășești No. 9. 248

Járasi székhelyen

50 év óta üzemben levő

jól berendezett

Könyvtár

továbbá papirkereskedés, 3 szobás átvehető lakással bíró házhaláleset folytán

eladó.

Bővebbet **Ruber Erika** Pecicamaghiar (jud. Arad.) 224

Pancotán

a piac gócpontján

üzletház,

textil, péktüzet, hentes üzletnek különösen alkalmas

eladó.

Értekezni sziveségből Csoky tanító úrnál Pancotán. 229

Zongorák

ujak és keveset használtak Stingl Ehrbar, Wirth, Heitzmann stb. leszállított árban, 5 évi jótállással eladók.

Vizonteladónak árengedmény.

Sternberg I.

Oradea-Mare, Piata Unirei 2. Telefon 13-45. Sirocco No. 175

Ujságmakulatura

5 kgr.-os csomagokban

magokban

kapható a kiadóhivatalban

Helyen lezárt árak női és leányka kabátokban

PLESZ

Központi ruhadróuzdában, Arad, a színház hátsó bejáratával szemben. — Kérem a címre figyelmét.

15% engedély január hó 15-ig. Kérem kirakataim megtekintését.

Fikáns est részére Váradi Aladár felléptével az aradi Metropol kávéházban. Új műsor. Reggelig nyitva.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Teljesítő az apróhirdetésekről: Az apróhirdetéseket díjat szavak szerint számítjuk. — Minden sor hirdetés ára hétfőnap 2 lej 50 bani, vasárnap 3 lej. — Vastagabb betűvel 5 lej, illetve 6 lej. — A vastagabb betűvel kívánt betűket aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket d. u. 5 óráig vesszük fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög, hétfőnap 25 lej, vasárnap 30 lej. A kiadóhivatalt tanúsítja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket, amelyek tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, azt minden egyes esetben megváltoztatja, illetve helyesbítve.

LAKÁS.

KÜLÖNBÉJÁRATU butorozott szoba azonnal kiadó a főtéren közepén. Cím az Aradi Közlöny kiadójába. 250

NAGYON CSINOS 1 szobás belvárosi lakást eloszerelném hasonlóval. Cím az Aradi Közlöny kiadójába. 251

Alkalmazás.

KERESÜNK mielőbbi belépésre egy fűszer- és egy vaskereskedő segédet. Messer Lipót és fia Chisinau, (Kisjenő) Arad-megye. 241

LAMPAERNYÖK készítését legmodernebb kivitelben olcsón vállalom. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 300

MINDENES szakácsné felvétetik. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 190

FIATALABB munkás leányok könnyű munkára felvételnek Szegű irógépüzlet Arad, Str. Bratianu 11., a főpostával szemben. 193

ELSŐRENDO francia szabású női ruházatem vezetésére kerestetik. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 10178

TANULÓ a Szobácsal felvétetik Plesz Gyula női ruhadróuzdában Arad. 10178

INTELLIGENS leány, több évi gyakorlattal, péntárnoknál állást keres. Címeket az Aradi Közlöny kiadójába kór. 244

MINDENES leány felvétetik, csak jó bizonyítványokkal. Braun, Micalaca-Nou (Ujmalak), malom. 243

MINDENEST, ki főzni is tud jó fizetéssel azonnal, esetleg 15-éve felvétetik. Arad, Str. Caragiale 19. I. em. 218

IDŐSEBB nevelőnő azonnal állást keres nagy leány mellé francia, angol, német, olasz perfect zongorában. Egyedül álló urinőhöz vagy házvezetőnőnek. társalkodónőnek is elmegy. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 236

ELSŐRENDO butormunkás felvétetik. Gyurik és Szirbusz Arad, Str. Sarmisegethusa (Aranykő-u.) 9-30. 231

KERESÉK vidékre házvezetőnőnek intelligens 35 év körül özevgy vagy oivált gyermektelen urtasszonyt. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadójában. 230

HIMZÓNOK FELVÉTELNEK. Magashimzés és tñajour készítéshez. Vidorné fűhármasi szalon Arad, Str. Eminescu 3. (Deák Ferenc-ucca). 239

PERNYÁVAI COOPERATIVA Arad, keres egy üzletvezetőt ki fűszerszakmában teljes jártassággal bír. Ajánlatokat Banca Populara Spiru-Harati. Arad, Piata Centrala-i küldendők. 238

MINDENES főzőnő és gyermek mellé egy kisebb leány azonnal felvétetik. Cím Engel, Arad, Bulv. Carol (Erzsébet-körút) 70. 10180

ÖNALLOAN dolgozni tudó, nagy gyakorlatú bñró, különösen a francia munkában jártas. elsőrendű munkaerőt keresek varrodám részére. Sonn Helén Arad, Str. Gozdu 4. sz. (Szent István-ucca) I. emelet. 240

Vétel és eladás.

KELENGYE vásznakát legolcsóbban Strasser divatruházában kaphat a Luteránus templommal szemben Aradon. 156

TELJEBSEN új modern háló olcsón eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 206

KIS SINGER varrógép, különböző butor darabok, szőnyegek, török salak, csillárok, komplett ebédlő, háló és szalon berendezések, tükrök, fotelok, dísztárgyak, estélyi ruhára fekete csipke keime, díszpárna huzatok, damaszt asztalneműek, készmunkák, dohányzó asztalka, gyermek hintaszék, hintaszék, ékszerek, ezüst evőeszközök, antik szalon gyermekágy, garderoib szekrény, gyöngyű vázák, álló petroleum lámpa festmények stb. eladó. Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-ucca) I. em. jobb. 1000

HOMOKFUTOKOCSIT megvételre keresek. Ajánlatokat az Aradi Közlöny kiadójába „Kocsi” feligére kérek. 249

EZÜST TÁLCÁKAT, ezüst tárgyakat, szőnyegeket, antik órákat és antik tárgyakat, egész szoba berendezéseket, egyes butordarabokat, dísztárgyakat stb. bizományba veszek. Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

VESZÉK könyvtárakat, hangjegyeket, helyeggyűjteményeket, festményeket és hegedűket a legmagasabb árakon. Kerpel Izsó könyvkereskedőse. 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár Arad. Telefon 385. 881

ÜZLETI KÖNYVEK hitelesítve, nyomtatványok, irószerek jó minőségben olcsón Max. Molnár si Comp. Arad, Str. Bratianu sarok tizlet, főpostával szemben. 5282

HENGERCSOMAGOLÓ papir vastag és vékony állandóan kapható Knieszer könyvkereskedőnél Arad, Str. Tudor Vladimirescu (Dobó-ucca.) 6581

SOHASEM fog más szappannal mosdani aki egyszer Fűdes-Hehs Borax szappannal mosdott. Nagyszerűen habzó, 16 illatu pompás készítmény. 51

BUTORRAKTÁRMBAN ebédlők, hálószobák olcsóáron kaphatók Wiegensfeld, Arad Str. Eminescu Deák Ferenc-u.) 6. szám. 120

PÉRFITELIKABÁT fekete perzsa gallérral és egy sötét öltöny magas alakra eladó. Arad, Bul. Carol 36., em. balra. 228

ELADÓ keveset használt centrál bobta Singer varrógép. Arad, Str. Doamna Balesa No. 78. 233

VENDEGLŐSÖKI KORCSMÁROSOKI Mokral vörös és fehér, ó és új bor kisebb tételekben is eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 226

RÉGI KÖNYVEKET előnyös áron vásárol Sándor hírlapiroda Arad. 10180

Ingatlan.

HAZ BLADÓ Curties községben, 4 tizlet helyiség teljes berendezéssel, 4 szoba, konyha és melléképület sűrgősen eladó. Korosma, fűszerüzlet, mészárszék, borbélyüzlet teljes berendezéssel. Vétel esetén azonnal elfoglalható. Özv. Morodán Simonné Curties 277. házszám. 223

ELADÓ belvárosban egy jó ház elfoglalható lakással. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 234

EGY kisebb malom teljes berendezéssel eladó. Lukács Testvérek Feketegyarmat. 237

OLCSÓ BÉRHAZAK, magánházak elfoglalható lakásokkal nagy választékban eladók Haász-iroda Arad, Str. Romanului 5. (Zrinyi-u.) 16538

70 KAT. holdas birtok lakóházzal, sok gazdasági épületekkel, élő és holt felszereléssel Arad közelében eladó. Haász-irodájaja Arad, Str. Romanului 5. (Zrinyi-ucca.) 16538

Üzletek.

RAKTÁRNAK, műhelynek alkalmas pinchehelyiség bérebevehető. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 225

Ellátás.

JÓ HAZIKOSZT kapható Majthényinál, Arad, Str. I. Bratianu (Weltzer-ucca) 12. sz., az udvarban jobbra, hátul. 205

AUER KATÓ operaénekesnő 15-től butorozott szobát keres teljes ellátással uricsaládnál. Címeket Rudolf Mosse (Sándor hírlapiroda) Arad. 10178

INTELLIGENS urinő (hivatalnoknő) feltétlen uricsaládnál butorozott szobát teljes ellátással fürdőszoba használatl keres. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 232

Különféle.

PENZKÖLCSÖNÖKET betáblázásra közvetíték Haász-iroda Arad, Str. Romanului 5. (Zrinyi-u.) 16538

Ólom megvételre kerestetik. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában

Eladó gépek

3 drb. revolver falccserépprés, új.
3 drb. dudu és falccserépprés, kézi és erőhajtásra.

1 drb. Ganz-féle téglaprés, napi teljesítmény 10.000 drb.

1 drb. 1. számú téglaprés, hozzá cseréautomata és 10.000 szarítókeret.

1 drb. 4 HP. benzines favágó motor.
1 drb. vasesztépgapad, 1000 mm. csucs távolság, norton szekrény és prizmás.

1 drb. abrichter fagyalu, kombinált maróval.

Kedvező fizetési feltételek mellett azonnal szállíthatók.

FRIEDRICH TESTVÉREK
gépgyára Timisoara. 104

FIGYELEM!

A belváros legjobb uccájában emeletes ház modern parkettás, fürdőszobás lakásokkal, előnyös áron, kedvező fizetési feltételekkel eladó. Haász-irodájaja Arad, Str. Romanului 5. (Zrinyi-u.) 16538

Olcsó kínálat Argusnál!

Belvárosi magánház 5 szoba, fürdő, előszobás komforttal 500.000.

Modern új bérpalota 14 parkettás, fürdőszobás, cserépkályhás, kétszer ötszobás elfoglalhatósággal kedvező fizetési feltételekkel 1.500.000.

Belvárosi magánház 2 parkettás, cserépkályhás uri lakással, 4 szobás, fürdőszobás elfoglalhatósággal 500.000-el átvethető.

Uriház belvárosban, 4 szobás modern elfoglalható lakással 300.000-el átvethető. Kétfakásos ház 3 szobás elfoglalhatósággal 200.000-el átvethető.

Kisebb nagyobb bér és magánházak 80-tól 300.000-ig.

„ARGUSNÁL” Arad, Strada Eminescu 16648 (Deák Ferenc-ucca) I

Malomtevők figyelmébe!

Nagyjártu vámmalom garantálva havi 30,000 lej jövedelemmel, két kapcsolatos bérgetterrel, melynek havi 4 napos tüzemjvedelme 15,000 lej, olcsón eladó.

„Argusnál” Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-ucca) I. 16648

Kádfürdő

vasutttal szemben, ugyan építve, 15 kabinnal,

bérbeadó

Kardosnál, Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-ucca) I. 16648

Játék baba kocsik, gyermek kocsik

legfinomabb kivitelben legolcsóbban kaphatók. — Minden nemű gyermekkoosi javítások. 247

Gyermek kocsik üzem

Arad, Str. Simeon Balint 19. (Deceffy-u.)

10169

Új kőbánya Transilvániában.

Olaj határán megnyitott a leg-híresebb mész kagyló-kőbánya. A kőbányánya Olajtól 2 km-re az országúton mentén van úgy, hogy a kő minden időjárás mellett szállítható. A kő mindenféle nagyságban, quadratban és folyó: méter szerint kapható.

Megrendelések a tulajdonoshoz

Sebastyan David OLAJ intőzőnök.

MAJROVITZ-féle tűzifatelep, gőzfavágó és aprító Arad

Calea Radnei No. 55. — Telefon: telep iroda: 687., központi iroda: 399, 400. Legelősebb papíron mindennemű tűzifa felekint felvágva és aprítva. — Rendelésre házhoz való szállítást prompt eszközölünk!

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépén. Kiadóhivatal: Arad, Szendrői utca.